

MOST

glasilo Občine Kanal ob Soči

LETNIK XXII

ŠTEVILKA 74

APRIL 2024

Uvodnik

Valentin Stanič – ob 250. obletnici rojstva

Občina Kanal ob Soči letos obeležuje 250. obletnico rojstva Valentina Staniča – človeka številnih talentov, neskončne energije, navdušenja in intelektualne radovednosti, ki je pustil pomembne sledi na področju slovenskega narodnega prebujenja, alpinizma, šolstva, gospodarstva, človekoljubja, skrbi za gluhe in živali ter splošnega napredka v družbi. O Staniču obstaja bogata literatura, ki podrobno obravnava njegovo življenje, delo in bogato zapuščino v slovenskem, italijanskem, avstrijskem in nemškem prostoru.

V današnjem času se v Občini Kanal ob Soči Staniča spominjamo na različne načine. Občina praznuje svoj praznik na dan njegove smrti. V Kanalu sta tudi Staničev spomenik in po njem poimenovana ulica. V Bodežu in na Banjšicah ima postavljeni spominski obeležji, v Ročinju pa je po njem poimenovan dom krajanov. V Kanalu deluje planinsko društvo z njegovim imenom, v Ročinju pa kulturno društvo. Kanalsko planinsko društvo se bo nanj letos spomnilo že z 29. tradicionalnim pohodom Po stopinjah Valentina Staniča.

Robert Devetak

OBČINA
KANAL OB SOČI

MOST

Glasilo občine Kanal ob Soči

<http://www.obcina-kanal.si/most>

Izdajatelj:

Občina Kanal ob Soči,
zanjo župan Miha Stegel

Odgovorna urednica:

Mojca Kofol

Člani uredniškega odbora:

Irena Hočevar Križnič
Nina Levpušček Melinc
Lijana Jurečič
Maja Kodelja Cencič

Jezikovni pregled:

Mojca Pipan s.p.

Oblikovanje in grafični prelom:

Grafika Soča

Fotografija na naslovnici:

Jernej Skrt

Naslov uredništva:

Glasilo Most,
Trg svobode 23, 5213 Kanal

Kontakt uredništva:

urednistvo@glasilo-most.si

Tisk: Grafika Soča

Naklada: 2500 izvodov

Glasilo brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Občini Kanal ob Soči.

Prispevke za glasilo lahko oddate prek
portala MojaObcina.si, Kanal ob Soči ali
e-naslova.urednistvo@glasilo-most.si.

Iz vsebine

12 Drsališče popestrilo zimske dni otrok kanalske občine

14 Valentin Stanič – ob 250. obletnici rojstva

15 20. let glasbene skupine 7šrit

16 Koncert Zarja miru – L' alba della pace, poklon skladatelju
Avgustu Ipavcu

17 Adel Seyoun: Tisoč in ena noč

23 Liški pustje: pustovanje 2024

24 Kalski pust in cundrin v novi preobleki

26 INTERVJU: Klara Križnič: »Zdaj vem, da je najpomembnejša
beseda hvala ali kot bi rekli v Larabangi, anitumagha«

31 Krajevni praznik KS Anhovo - Deskle

46 Nagrajenci ŠPORTNIK GORIŠKE 2023 iz kanalske občine

47 Državni prvak SLOVENIJA OFF-ROAD 2023

48 Ovire, tek in leteči predmeti – Športno društvo Dekatlon

49 Morščanski pust znova (pustni) narobe svet

Nagovor župana

Drage občanke in občani,

v prvem četrtletju smo doživeli veliko lepega, otroci so lahko uživali na drsališču vse do konca februarских šolskih počitnic, imeli smo prvo tradicionalno tekmovanje v kerlingu z ekonom lonci, pa pustno rajanje in mladinski žur. PGD Kanal je dočakalo novo gasilsko vozilo, na uradno gasilsko zabavo še čakamo, a verjamem, da bo. Zima je bila topla in prizanesljiva, na srečo ni bilo veliko težav s snegom niti velikih naravnih nesreč.

Državni zbor Republike Slovenije je 7. marca z absolutno ustavno večino in brez glasu proti potrdil novelo zakona o varstvu okolja, ki prinaša zaostrene pogoje za izpuste naprav za sosežig odpadkov ter zahteva sprotno poročanje dejanskih trajnih meritev. Zakon je za našo občino bistvenega pomena, saj zagotavlja občanom, da se je država resno lotila reševanja težave in bodo emisije po prehodnem obdobju dejansko nižje. Žal smo bili pred sprejetjem priča tudi protestom, različnim pritiskom in diskreditacijam. Zahvaljujem se vsem, ki ste kljub vsemu ohranili razsodnost in mirno kri. Lahko bi rekli, da smo srečno preživeli konec sveta, ki ga ni bilo.

Verjamem, da se marsikateri delavec iskreno boji za službo oziroma posel,

vendar sprejetje zakona ne pomeni zaprtja cementarne. Profesor dr. Niko Samec, strokovnjak za velike naprave za sežig odpadkov in vodja tehnične podskupine za preučitev možnosti izenačitve mejnih vrednosti, je jasen: »Tehnično je izvedljivo, je pa res, da so za to potrebne velike prilagoditve proizvodnega procesa, ki stanejo.« In tako končamo pri vprašanju financ, državnih in evropskih sredstev za prilagoditve podnebnim spremembam itd. Prepričan sem, da se bo v prehodnem obdobju vsaj petih let našla tudi finančna rešitev. V tem času pa je na nas, da ohranimo razsodnost, spodobno raven komunikacije in mirno kri ter skupaj konstruktivno rešujemo preostale skupne težave.

Hvalevreden primer sodelovanja so čistilne akcije, ki so jih krajevne skupnosti izvedle tudi letos. Prav tako nas vse veseli, da so se uspešno končala tudi vsa gradbena dela za vodovod Mrzlek, tako se bomo lahko v kratkem skupaj veselili odprtja novega vodovoda. Lepo in uspešno četrtletje smo na koncu zaključili še z velikonočnimi prazniki. Menim, da smo lahko resnično hvaležni za začetek leta, na nas pa je, da ohranimo dobro voljo in peljemo pozitivne zgodbe naprej.

Lep pozdrav.

Župan Miha Stegel

Urejanje vodnih virov v Občini Kanal ob Soči

Andreja Nanut, foto: Občina Kanal ob Soči

Občini Kanal ob Soči so bila v skladu s sprejetimi obveznostmi Vlade Republike Slovenije za leti 2022 in 2023 namenjena sredstva za ureditev vodnih virov v občini. Investicija v vodovodni sistem Ilovica–Zabrdo je bila v skladu s pogodbo o sofinanciranju že v lanskem letu zaključena. Država je sofinancirala investicijo v višini 1.200.000 EUR. Naložba v vodovodni sistem Koprivišče je v zaključevanju. Do konca lanskega leta je bilo skupaj izvedenega 2122 m novega vodovodnega omrežja, v skladu s pogodbo o sofinanciranju je investicijo sofinanciral državni proračun Republike Slovenije v

višini 400.000 EUR. Zaradi nezmožnosti vkopa vodovoda na predvideni trasi je v teku pridobivanje spremembe gradbenega dovoljenja. Po pridobitvi gradbenega dovoljenja se bo dokončala izvedba. Za zagotovitev oskrbe s pitno vodo v Občini Kanal ob Soči, kjer je potreben nov neodvisen vir pitne vode, so bila Občini Kanal ob Soči za izvedbo projekta Povezava na vodovod Mrzlek zagotovljena sredstva v višini 1.200.000 EUR. Do konca lanskega leta je skupna dolžina izvedenih cevovodov v vseh treh fazah znašala 3306 m, izvedenih je bilo 15 jaškov in črpališče Prilesje, tako da nam

je uspelo počrpati vsa sredstva. Tudi ta investicija je v zaključevanju, pridobljeno je že uporabno dovoljenje. Februarja so predstavniki Ministrstva za naravne vire in prostor RS izvedli tudi preverjanje, na kraju samem, vseh treh investicij, sofinanciranih iz državnega proračuna, z namenom nadzora nad izvedbo del. Veseli nas, da ves trud ni bil zaman in so bila vsa sredstva s tega naslova uspešno počrpana ter da bodo prebivalci obravnavanih območij kmalu deležni primerne vodooskrbe.

Faza 1: Povezava na vodovod Mrzlek

Faza 2: Povezava na vodovod Mrzlek

Faza 3: Povezava na vodovod Mrzlek

Raztežilnik nad vasjo Dol (VS Koprivišče)

Vodovodni sistem Koprivišče

Vodovodni sistem Koprivišče

Ureditev novega otroškega igrišča v Morskem

Andreja Nanut, foto: Občina Kanal ob Soči

Na pobudo Športnega društva (ŠD) Morsko je Občina Kanal ob Soči v sodelovanju z društvom uredila otroško igrišče v Morskem. V kraju je veliko otrok, ki so z novim otroškim igriščem pridobili

dotatni prostor za preživljanje prostega časa. V društvu sicer že skrbijo za športno igrišče ter večnamenski objekt v bližini, vendar je manjkalo ustrezno urejen prostor za spodbujanje gibalnih de-

javnosti za najmlajše. Projekt je obsegal celovito ureditev otroškega igrišča poleg obstoječega športnega igrišča. Na podlagi izdelane idejne zasnove se je površina otroškega igrišča ločila od lokalne ceste

s podpornimi zidovi z ograjo, tako da je zagotovljena varnost tudi za najmlajše. Izvedba naložbe se je začela konec lanskega leta, z asfaltiranjem predvidenih površin pa se je počakalo na primerne temperature letos. Prvi del podpornega zidu je večnamenski zid, namenjen tudi mladostnikom ter starejšim za samostojno aktivno preživljanje prostega časa. Poleg so postavljene zunanje fitnes na-

prave ter trojna gugalnica s košaro, ki jih je priskrbelo društvo. V zadnjem delu je postavljeno večnamensko igralo s plezali, namenjeno najmlajšim.

Vrednost projekta, ki ga je financirala občina in obsega vsa potrebna dela, od izdelave dokumentacije do priprave terena ter pozidave vseh mejnih zidov in postavitve večnamenskega igrala s ple-

zali ter varnostne podloge, znaša nekaj manj kot 90.000 EUR.

Menimo, da je spodbujanje gibanja že v zgodnjih letih pomembno in pomeni osnovo za zdrav življenjski slog tudi kasneje v življenju, zato bo občina nadaljevala urejanje zunanjih površin tudi v prihodnje.

Odobreno sofinanciranje izdelave občinske celostne prometne strategije Občine Kanal ob Soči

Andreja Nanut

Občina Kanal ob Soči še nima izdelane celostne prometne strategije. Konec lanskega leta smo se prijavi na javni razpis Ministrstva za okolje, podnebje in energijo RS za sofinanciranje občinskih celostnih prometnih strategij (OCPS) in že prejeli sklep o dodelitvi nepovratnih sredstev evropske kohezijske politike v

višini 19.600 EUR za ta namen. Namen OCPS je sprememba potovalnih navad v občini in izboljšanje pogojev za hojo, kolesarjenje in javni prevoz. Poleg tega postaja izdelana OCPS ključni element pri pridobivanju državnih in evropskih sredstev za sofinanciranje projektov, ki jih načrtuje občina, saj je brez sprejete

strategije sodelovanje na razpisih bistveno oteženo ali celo onemogočeno. Odbritev sofinanciranja nam omogoča, da aktivno pristopimo k njeni izdelavi ter pričakujemo, da nam jo bo uspelo izdelati v roku enega leta.

Letos nove cene pitne vode

Andreja Nanut

S 1. januarjem so stopile v veljavo nove cene oskrbe s pitno vodo ter odvajanja in čiščenja odpadnih voda v Občini Kanal ob Soči. Občinski svet je na novembrski seji potrdil Elaborat o oblikovanju cen storitev oskrbe s pitno vodo in cen odvajanja ter čiščenja komunalnih odpadnih voda v Občini Kanal ob Soči, iz katerega je razvidno oblikovanje cen. Do

sedaj veljavne cene so bile v uporabi od konca leta 2021. V tem času je prišlo do nepričakovanih podražitev, predvsem električne energije, višji stroški so bili od načrtovanih tudi zaradi izredno sušnih obdobij v letih 2021 in 2022. Hkrati pa so bile prodane količine pitne vode nižje od načrtovanih. Vse to vpliva na oblikovanje cen. Občinski svet je potrdil nižjo

ceno za storitev oskrbe s pitno vodo ter ceno storitve čiščenja odpadnih voda. Na predlog občine, da se vsem gospodinjstvom kljub podražitvam cena vode zniža vsaj za 1 EUR na odjemno mesto, pa je bilo v skladu s to namero potrjeno tudi višje subvencioniranje in bo tako občina krila razliko do potrjenih cen.

Najava javnega razpisa za sofinanciranje nakupa malih komunalnih čistilnih naprav za občane Občine Kanal ob Soči

Andreja Nanut

Občina Kanal ob Soči nadaljuje subvencioniranje nakupa malih komunalnih čistilnih naprav (MKČN) na območjih, kjer v naslednjem štiriletnem obdobju ne namerava vlagati v komunalno infrastrukturo. V letu 2024 je v občinskem proračunu rezervirano za ta namen

10.000 EUR. Višina subvencije znaša 50% nabavne cene oz. največ 1500 EUR za posamezno enostanovanjsko stavbo. V primeru večstanovanjskih stavb znaša subvencija 250 EUR/PE. Razpis bo objavljen predvidoma v aprilu z rokom prijave 30. oktober 2024. Namenjen je

občanom s stalnim prebivališčem v stavbi, za katero se vgrajuje MKČN. Če potrebujete dodatna pojasnila, smo za vse informacije v zvezi s prijavo na razpis na razpolago na tel. št.: 05 398 12 05 (Andreja).

Okrogla miza: Občine in dolgotrajna oskrba

Klara Golja, foto: Inštitut Antona Trstenjaka

Z novim letom 2024 se postopno začneja izvajati zakon o dolgotrajni oskrbi. Med pravicami, ki se bodo prve začele izvajati, je pravica do oskrbovalca družinskega člana. Druge pravice se bodo začele uveljavljati postopoma, in sicer:

- 1. januarja 2024 v veljavo stopi pravica do oskrbovalca družinskega člana;
- 1. julija 2025 v veljavo stopi pravica do dolgotrajne oskrbe na domu in e-oskrba;
- 1. decembra 2025 v veljavo stopi pravica do dolgotrajne oskrbe v instituciji in denarnega prejema.

V januarju je potekala na Inštitutu Antona Trstenjaka v organizaciji Ministrstva za solidarno prihodnost RS okrogla miza z naslovom Občine in dolgotrajna oskrba. Sodelovali so predstavniki ministrstva in strokovnjaki s področja dolgotrajne oskrbe, posamezniki z izkušnjami s terena in občine.

Eden izmed glavnih ciljev in sprememb, ki jih prinaša ZDOsk, je deinstucionalizacija, da starejši ostanejo čim dlje doma, v socialnem okolju, v katerega so vpeti.

Dr. Katja Simončič z Ministrstva za dolgotrajno oskrbo je povedala, da je bila dilema, kdo bo prevzel socialno varstvo starejših – ali naj ostane na lokalni ali preide na državno raven. Obdržali so sistem, da občina podeljuje koncesijo, ker mora tisti, ki podeljuje koncesijo,

poznati lokalno okolje, uporabnike ipd. Še ena novost, ki jo zakon uvaja, je pomenenje oziroma izenačitev pravic ne glede na to, kje prebivamo. Predvideva se, da tisti zavodi, ki sedaj vodijo pomoč na domu, prevzamejo še naloge DO na domu. Institut pomoči na domu ostaja – z novim zakonom niso želeli ukiniti nobene pravice, zato bo sistem nekaj časa potekal vzporedno. To v praksi pomeni, da si bo oseba, ki bo pridobila pravice iz ZDOsk, lahko doplačala pomoč na domu. Velika sprememba, ki jo prinaša institut oskrbovalca družinskega člana, je možnost odsotnosti (21 dni) in nadomestna oskrba v instituciji (ali zagotovitev drugega oskrbovalca). Možna je oskrba dveh oseb – v tem primeru oskr-

bovalcu pripada 1,8-kratnik minimalne plače. Oskrbovalec družinskega člana je prva pravica iz ZDOsk, ki se je uveljavila s 1. januarjem 2024.

Tina Lipar z Ministrstva za solidarno prihodnost je povzela, da zakon predvideva vstopne točke, ki ne bodo samo za ocenjevanje upravičenosti, temveč bodo tam zbrane tudi vse informacije glede oskrbe, do česa so vlagatelji upravičeni in na kakšen način.

Dr. Jože Ramovš z Inštituta Antona Trstenjaka je poudaril, da v Sloveniji zastajamo na področju DO za drugimi sodobnimi državami. Po osamosvojitvi smo ostali v »mehurčku«, ki ni sledil ra-

zvoju na tem področju. Sodobni sistemi oskrbe v tujini prav tako slonijo na lokalnih skupnostih, država vodi sistem in celoto, pri tem pa ima glavno vlogo zakon, ki odklene vrata napredku.

Zakon o dolgotrajni oskrbi najde-

te na povezavi: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2023-01-2570/zakon-o-dolgotrajni-oskrbi-zdosk-1>.

Pravice in storitve v zvezi z DO najdete na povezavi: [https://www.gov.si/zbir-](https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/dolgotrajna-oskrba/pravice-in-storitve/)

[ke/projekti-in-programi/dolgotrajna-oskrba/pravice-in-storitve/](https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/dolgotrajna-oskrba/pravice-in-storitve/).

O vsem v zvezi z DO se lahko pozanimajte na pristojnih centrih za socialno delo.

Občina Kanal ob Soči v Mreži za duševno zdravje

Klara Golja

Ljudje se velikokrat srečujejo s težavami v duševnem zdravju in ne vejo, kam se obrniti po pomoč. Pomoč ustreznega strokovnjaka lahko bistveno vpliva na potek bolezni in na kakovost življenja. Zato je pomembno, da ko se oseba znajde v stiski, pomoč tudi poišče.

V spodnjem besedilu prilagamo povezave do različnih pomoči. Da bi bila Mreža virov pomoči dostopna vsem ljudem, tudi tistim, ki nimajo dostopa do interneta ali ga ne uporabljajo, smo na občini seznam natisnili. Lahko ga poiščete na Občini Kanal ob Soči, na stojalu pred občinsko blagajno.

Na spletni strani: www.zadusevnozdravje.si lahko na zavihku »Kam po pomoč«

poiščete Mrežo virov pomoči, kjer so na enem mestu zbrane uradno registrirane zdravstvene in socialne storitve, ki so v slovenskem prostoru brez plačila na voljo uporabnikom.

Seznam vključuje storitve preventivne in krepitve duševnega zdravja kot tudi različne oblike pomoči ljudem v duševnih stiskah (vir: <https://www.zadusevnozdravje.si/wp-content/uploads/2023/02/NG-PDF-A4-Februar-2023.pdf>).

Povezave do virov pomoči za duševno zdravje:

<https://www.zadusevnozdravje.si/wp-content/uploads/2023/02/NG-PDF-A4-Februar-2023.pdf>.

V zadnjih letih strokovnjaki pri mnogih posameznikih opažajo čezmerno uporabo interneta, družbenih omrežij, videoiger, iger na srečo, pornografije, pa tudi čezmerne oblike prehranjevanja, nakupovanja, dela, telesne dejavnosti ipd. Te oblike vedenja se lahko razvijejo tudi v (nekemično) zasvojenost.

Če vi ali vaši bližnji doživljate stisko v zvezi s katero od naštetih problematik, lahko nasvet ali pomoč poiščete na **povezavi do virov pomoči za nekemično zasvojenost:**

https://www.zadusevnozdravje.si/wp-content/uploads/2023/11/Viri-pomoci-nekemicne-zasvojenosti-letak_2023.pdf.

Občina Kanal ob Soči – podpornica Programa Svit

Klara Golja

Občina Kanal ob Soči sodeluje kot podpornica Programa Svit z namenom spodbujanja občanov k odzivu na vabilo Svita.

V zdravstveni regiji Nova Gorica je za leto 2020, po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje, Centra za zgodnje odkrivanje raka, kazalo, da spada Občina Kanal ob Soči med občine z najslabšo odzivnostjo na Svitovo vabilo. Vendar pa se je ta v letu 2023 nekoliko popravila in med 12 občinami pristala na sedmem mestu. Kar pomeni, da so se občani na vabilo odzvali v večjem številu.

Zakaj je odzivnost občanov pomembna?

Ker se na ta način lahko odkrijejo mnoge predrakave spremembe debelega čre-

vesa. Zgodnje odkritje pomeni boljše možnosti zdravljenja.

ZDRAVSTVENA REGIJA NOVA GORICA:

Od 1. januarja do 31. decembra 2023 je bilo v program povabljenih 16.381 oseb, od tega 8156 moških in 8225 žensk; 16.342 osebam, od tega 8129 moškim in 8213 ženskam, je bilo vabilo tudi vročeno. Izjavo o sodelovanju je vrnila 11.001 (67,32 %) oseba, od tega 5094 (62,66 %) moških in 5907 (71,92 %) žensk. Zaradi začasnih ali trajnih izključitvenih kriterijev (kolonoskopija v zadnjih treh letih z odstranjenimi polipi ali brez, rak debelega črevesa ali danke in kronična vnetna črevesna bolezen) je bilo izključenih 662 (6,02 %) oseb, od tega 282 moških in 380 žensk. V programu ni želelo sodelovati 18 oseb (0,11 %), od tega šest

moških in 12 žensk. Od 9859 vrnjenih kompletov vzorcev blata, primernih za analizo, je bilo 9321 (94,54 %) testov negativnih in 538 (5,46 %) testov pozitivnih. Presejana je bilo 63,15 % povabljenih populacije (Nacionalni inštitut za javno zdravje, Center za zgodnje odkrivanje raka, 2024).

SLOVENIJA

V letu 2023 je bilo v Program Svit na državni ravni povabljenih 318.085 oseb in 316.746 osebam je bilo vabilo tudi vročeno. Na vabilo se je odzvalo 206.721 oseb (65,26 %). Zaradi začasnih ali trajnih izključitvenih kriterijev (kolonoskopija v zadnjih treh letih z odstranjenimi polipi ali brez, rak debelega črevesa ali danke in kronična vnetna črevesna bolezen) je bilo izključenih 12.429 (6,01 %) oseb. V programu ni želelo sodelovati

414 oseb (0,13 %). Komplet testerjev za odvzem dveh vzorcev blata na prikrito krvavitev blata je bil poslan 193.713 oseb. Za analizo primerne vzorce je do 31. decembra 2023 vrnilo 184.023 (94,39 %) oseb. Med analiziranimi osebami je imelo 174.127 (94,62 %) oseb negativen izvid in 9896 (5,38 %) oseb pozitiven izvid. Presejane je bilo 60,81 % povabljenih populacije. V letu 2023 je bilo izvedenih 9941 kolonoskopij v 23 pooblaščenih kolonoskopskih centrih in dveh izpostavitvah. Podrobnejša analiza odzivnosti po zdravstvenih regijah je pokazala najvišjo odzivnost vabljenih v program v zdravstveni regiji Kranj (68,82 %), najnižjo pa v zdravstveni regiji Koper (61,88 %). Odkritih je bilo 211 primerov raka debelega črevesa in danke, 1826 oseb je imelo napredovali adenom, kar pomeni večje tveganje za nastanek raka (Nacionalni inštitut za javno zdravje, Center za zgodnje odkrivanje raka, 2024).

Kako se vključite v Program Svit

Ko na dom prejmete vabilo v Program Svit, ga pozorno preberete ter izpolnite in podpišete Izjavo o prostovoljnem so-

delovanju, ki jo v priloženi kuverti vrnete pošiljatelju. Nato boste na dom prejeli komplet za odvzem vzorcev blata. Sledite priloženim navodilom in jih po opravljenem odvzemu v priloženi kuverti oddajte na pošti. Če je vaš izvid negativen, boste v Program Svit ponovno vabljeni čez dve leti.

Če pa je vaš izvid pozitiven, vas bodo napotili na kolonoskopijo, kjer bo zdravnik specialist

ugotovil, kaj je vzrok krvavitve (Navodilo NIJZ).

Lahko se tudi posvetujete z zdravnikom, farmacevtom v lekarni ali s svetovalci v:

- Centru Svit (01 620 45 21, info@program-svit.si),
- Svitovi kontaktni točki v Zdravstvenem domu Nova Gorica vsako sredo med 8.00 in 10.00 (05 338 33 81). Več informacij lahko dobite na spletni strani www.program-svit.si.

Skupina za samopomoč za neformalne oskrbovalce

Klara Golja, foto: Občina Kanal ob Soči

Občina je, v zahvalo za sodelovanje in prostovoljno delo, v januarju pogostila članice Skupine za samopomoč za neformalne oskrbovalce. Skupino je leta 2015 v sklopu projekta NET-Age ustanovila Občina Kanal ob Soči.

Namen in cilj skupine je iskati možnosti in rešitve, kako pomagati in izboljšati življenjske pogoje bolnih in onemoglih ljudi ter kako pomagati osebami, ki jih oskrbujejo. Oskrbovanje je zahtevna naloga. Ljudje, ki oskrbujejo druge ali

pomagajo drugim, včasih tudi sami potrebujejo pomoč in nasvet.

Vsak član skupine je zagotovo najboljši primer prakse, ki jo lahko deli z drugim, in na način izmenjave izkušenj, spoznanj in občutenj pripomore k boljšemu zdravju in počutju, hkrati pa pripomore k razrešitvi marsikatere situacije. Nema lokrat ljudem svoje lastno prepričanje onemogoči rešiti tudi najpreprostejše izzive. V skupini pa so prepričanja in stališča zelo različna. Člani skupine so krasni ljudje, ki so svoja mnenja in izkustva pripravljene deliti tudi z vsemi drugimi. Skupina sodeluje tudi z Inštitutom Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje v Ljubljani.

Vabljeni vsi, ki svojo skrb in energijo namenjate tudi drugim, da se nam pridružite.

Pokličete lahko na tel. št.: 05 398 12 18.

Hvala vsem.

Zahvala prostoferjem

Klara Golja, foto: Občina Kanal ob Soči

Občina je v zahvalo za prostovoljno delo januarja pogostila prostoferje (prostovoljne šoferje). Župan se jim je osebno zahvalil za njihovo požrtvovalno delo ter prispevek k izboljšanju kakovosti življenja marsikateremu občanu.

V lanskem letu je bilo opravljenih 79 prevozov. Od tega je bilo 74 prevozov v bolnišnico, 17 k zdravniku v zdravstveni dom, drugi prevozi pa na različne lokacije (lekarna, dom upokoencev ...).

Prostofer je namenjen vsem tistim starejšim, ki ne vozijo sami, nimajo sorodnikov in imajo nizke mesečne dohodke, pa tudi slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi. Prostofer jim omogoča lažjo dostopnost do zdravniške oskrbe, brezplačne prevoze do javnih ustanov, trgovinskih centrov ipd.

Če potrebujete prevoz, pokličite na brezplačno telefonsko številko:

080 10 10,
vsak delovnik med 8.00 in 18.00.

K SODELOVANJU vabimo tudi druge občane, ki bi želeli postati prostoferji

Prostovoljni šofer je lahko vsak, ki ima veljavno vozniško dovoljenje in je v svojem prostem času pripravljen pomagati tistim, ki prevoze potrebujejo.

Vozniki, ki želijo postati prostoferji, naj za vse informacije pokličejo na tel. št.: **05 398 12 18 (Občina Kanal ob Soči, Klara Golja)** ali pišejo na elektronski naslov: **klara.golja@obcina-kanal.si**.

Hvala vsem.

PROGRAMSKA ZASNOVA glasila Občine Kanal ob Soči MOST, 2024–2027

Namen

Glasilo Občine Kanal ob Soči MOST ima kot osrednji informator v občini za cilj objavljane objektivnih in celovitih informacij o vseh področjih življenja in dela v občini. Njegov namen je povezovanje in usmerjenost k skupnemu dobremu za prikaz življenja, delovanja in dela z različnih področij, kot prikaz kulturno-zgodovinskega utripa, z vpogledom v prihodnost in razvoj občine. Temu sledi vsebinska sestava.

Uredniška politika

Merila za sprejemanje besedilnih prispevkov, objavljanje slikovnega gradiva in likovne rešitve

Pisci in dopisniki pišejo skladno z namenom glasila glede na vsebinsko sestavo, ki se navezuje na Občino Kanal. Pri pisanju upoštevajo usmeritve in zavezo za delo ustvarjalcev vsebin.

Prispevki morajo biti pripravljani do roka, ki ga določi uredniški odbor. V prispevku morajo biti navedeni vsi avtorji in soavtorji besedil kot tudi fotografij. Slikovno gradivo se pošilja ločeno od besedila. Uredništvo ima pravico tako presoje glede objave kot preureditve prispevka za glasilo.

Oddaja prispevkov poteka prek portala MojaObčina.si (na povezavi <https://www.mojaobcina.si/kanal-ob-soci/>) ali prek e-naslova **urednistvo@glasilo-most.si** (ali v dogovoru z uredniškim odborom in odgovorno urednico).

Glasilo ima težnjo po obveščanju, povezovanju in promociji občanov in občank, zato oglaševanja ni oziroma je za fizične osebe, kmetijske subjekte in obrtnike brezplačno. Glasilo izhaja praviloma trimesečno oziroma po potrebi. Vizualna podoba glasila vsebuje serijo polpodvodnih fotografij rek in potokov v Občini Kanal.

Vsebinska sestava posamezne številke glasila po programski zasnovi sledi naslednjim področjem:

- uvodna beseda urednice, uredništva ali drugega avtorja po izboru uredništva;
- nagovor župana;
- dejavnosti občinske uprave, sporočila, obvestila;
- turizem, gospodarstvo, kmetijstvo;
- izpostavljene aktualne vsebine;
- kultura, izobraževanje, dediščina;
- okolje, zdravstvo, sociala, humanitarna dejavnost;
- starejši občani;
- dejavnosti krajevnih skupnosti in društvena dejavnost;
- mladina;
- šole in vrtci;
- šport;
- razvedrilo.

Vsak začetek ima svoj konec in vsak konec ima svoj začetek

Tatjana Šalej Faletič in Meta Pajer

Ob izteku programskega obdobja 2014–2020 je prav, da potegnemo črto in pregledamo »izplen« skupnega dela. V skladu s cilji strategije lokalnega razvoja je **Lokalna akcijska skupina Dolina Soče** v tem času izvedla 43 projektov v skupni višini 1,4 mio evrov. Vsi projekti, ki so bili izbrani na javnih pozivih, so prijaviteljem prinesli levji delež (v največ primerih 85 odstotkov) nepovratnih sredstev, ki sta jih sofinancirali Republika Slovenija in Evropska unija – iz treh različnih evropskih skladov: 12 projektov iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), 12 iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) in 19 iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR).

Na območju Občine Kanal so bili izvedeni spodaj naštetih projekti.

EKSRP:

- Umeščanje kolektivne blagovne znamke Dolina Soče v kmetijske in rokodelske izdelke na območju LAS Dolina Soče.
- Tematske poti na območju LAS Dolina Soče.
- Revitalizacija prostora in uma.
- Podeželje in dediščina v dolini Soče.
- Preplet kulturne dediščine doline Soče.

ESRR:

- Trg Kontrada.
- DMC Občine Kanal ob Soči: Hiša dobre volje.
- Spodbujanje skupnega življenja v do-

lini Soče.

- Lesarji doline Soče.
- Lokalno – Urbano – Povezovalno.

ESPR:

- Promocija ribištva na Kanalskem.

Ti projekti so bili izvedeni v sodelovanju z različnimi partnerji, namenjeni pa so razvoju in promociji območja LAS Dolina Soče, ki deluje na območju Zgornjega Posočja in Kanalskega. Skupaj je kanalsko območje s pomočjo izbranih projektov počrpalo 178.256,19 evra nepovratnih sredstev iz vseh treh skladov.

Kako naprej?

Lani je LAS Dolina Soče, ki deluje pod okriljem **Posoškega razvojnega centra** (PRC), zakorakala v aktualno programsko obdobje 2021–2027. Čeprav so območje delovanja, vodilni partner in princip delovanja ostali enaki (po metodi LEADER/CLLD, ki temelji na pristopu »od spodaj navzgor«), pa so po novem Sloveniji na voljo sredstva iz dveh EU-skladov (EKSRP in ESRR). LAS Dolina Soče bo za izvajanje projektov prejela približno dva milijona evrov. Prvi javni poziv za nove projekte bo predvidoma odprt jeseni 2024.

Kaj se je zgodilo s finančno podporo lokalnemu razvoju iz »ribiškega sklada«?

ESPR se je v tem času preimenoval v Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in

akvakulturo (ESPRA), njegova sredstva pa so rezervirana izključno za območja, kjer delujejo tako imenovane lokalne akcijske skupine za ribištvo (LASR). Zato je bila na območju ustanovljena nova **LASR Alpske reke**, ki deluje na območju petih občin: Bohinj, Bovec, Kanal ob Soči, Kobarid in Tolmin, njen vodilni partner pa je prav tako PRC.

Tudi v tem primeru je bila pripravljena strategija za lokalni razvoj akvakulture in ribištva. LASR Alpske reke bo namenila približno 1,3 milijona evrov projektom, ki bodo uspešno kandidirali na javnih pozivih. Prvi javni poziv je predviden še pred poletjem 2024.

Zato ste vsi, ki imate projektne ideje, lepo vabljeni na Posoški razvojni center v pisarno lokalnih akcijskih skupin, kjer vam lahko svetujemo pri pripravi projektne ideje, ki mora biti skladna s cilji strategij lokalnega razvoja.

Za dodatne informacije so vam na voljo po e-pošti na: las@prc.si, obiščete pa nas lahko tudi v živo in se pogovorite z našimi sodelavkami:

- Greto Lizabeto Črnilogar (tel. št.: 05 384 15 07, e naslov: greta.lizabeta.crnilogar@prc.si),
- Meta Pajer (tel. št.: 05 384 15 18, e-naslov: meta.pajer@prc.si) in
- Sandro Kemperle (tel. št.: 05 384 15 17, e-naslov: sandra.kemperle@prc.si).
Bodite pripravljeni!

Projekti LAS Dolina Soče

Utrinki z dveh izkustvenih delavnic z naslovom »Zavestna ustvarjalnica žive kuhinje s hranljivimi, lokalnimi sestavinami«

Andreja Nanut, foto: PRC Tolmin

V sklopu projekta Vzpostavitev pogojev za EKO regijo Biosfernega območja Julijske Alpe (BOJA), ki je sofinanciran

z nepovratnimi sredstvi iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in se izvaja pod okriljem Lokalne akcijske

skupine LAS Dolina Soče, je v izvajanju zadnji krog brezplačnih kulinarčnih delavnic. Gre za izobraževalno-prak-

tične delavnice z naslovom Zavestna ustvarjalnica žive kuhinje s hranljivimi, lokalnimi sestavinami. V marcu sta bili izvedeni še dve delavnici, in sicer v Levpi in v Desklah, posvečeni pa sta bili temu,

kako in na kakšen način razstrupljati telo in um ter ju pri tem podpreti z lokalnimi in hranljivimi sestavinami. Izvajalka delavnic Alexandra Pi Bachel, ki tudi sicer ozavešča ljudi o živi hrani in pomenu sezonske, lokalne in ekološko pridelane hrane, živo hrano opredeljuje kot naravna, nepredelana in surova rastlinska živila, v katerih potekajo življenjski procesi in rastejo iz zemlje. Polna je življenjske energije, služi telesu in je gorivo za telo. Sicer pa je poudarila, da je branje deklaracij ključ in prvi korak k bolj zavestnemu hranjenju in odrekanje ni potrebno, saj je moč v izbiri. Tudi če si na primer zaželim čips, si lahko pripravimo domačo različico, za katero potrebujemo krompir, olje in sol, medtem ko zelo popularen izdelek iz vrečke vsebuje veliko vprašljivega. Po teoretičnem delu

je sledila priprava slastnih zdravih jedi kot nadgradnja šolskih menijev, ki naj bi vsebovali čim več pristne ekološke hrane in celostno podpirajo dobro počutje.

Projekti LAS Dolina Soče

Nova zgibanke o muzejskih zbirkah ter katalog stalne zbirke Rika Debenjaka

Andreja Nanut

Občina Kanal ob Soči je v projekt Preplet kulturne dediščine doline Soče, ki ga sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, vključena z izdelavo zgibanke o muzejskih zbirkah v Občini Kanal ob Soči ter izdelavo kataloga stalne zbirke Rika Debenjaka. Natisnjenih je 5000 izvodov zgibanke, v kateri je predstavljenih pet zasebnih muzejskih zbirk kulturne dediščine: muzej-

ska zbirka Franca Jerončiča v Melinkih na Kanalskem Kolovratu, zbirka Lukčeva hiša na Kambreškem, muzejska zbirka Ročinj, Jugova zbirka v Avšju in zbirka Zorana Šuligoja na železniški postaji v Kanalu. Gre za etnološko-vojne zbirke zasebnih zbirateljev, ki so ob predhodni najavi dostopne tudi drugim. Te zbirke so pomemben del lokalne, regionalne in nacionalne kulturne dediščine, ki se prepleta z izjemno krajinsko in biotsko

raznovernostjo tega območja. Hkrati pa se je izdeloval tudi katalog stalne zbirke del Rika Debenjaka, ki je natisnjen v 500 izvodih. Stalna zbirka del Rika Debenjaka je velika pridobitev za sam Kanal in celotno primorsko regijo. S katalogom bomo po eni strani obogatili izkušnjo obiskovalcev Galerije Rika Debenjaka, po drugi strani pa promovirali zbirko, galerijo in našo kulturno dediščino v širšem prostoru.

Predavanje »Dediščina soških hidroelektrarn. Njihov pomen nekoč in danes«

V sredo, 15. novembra 2023, je ob 18. uri v Kulturnem domu v Desklah potekalo predavanje na temo dediščine soških hidroelektrarn v organizaciji novogoriškega Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD) in Zavoda za varstvo kulturne dediščine (ZVKDS) ter Soških elektrarn ter ob pokroviteljstvu Občine Kanal, Kulturnega društva Svoboda, Zavoda za turizem, kulturo,

mladino in šport ter zavoda GO!2025. Širši zainteresirani javnosti sva konservatoriki Alenka Di Battista in Katja Kosič predstavili preliminarne zaključke raziskave, ki sva jo v preteklih dveh letih izpeljali in ki je namenjena prepoznavanju in predstavitvi različnih pomenov oziroma vrednot objektov in infrastrukture hidroelektrarn v Posočju.

Prispevek o vsebini predavanja hrani-mo v uredništvu.

Dr. Alenka Di Battista in Katja Kosič,
ZVKDS OE Nova Gorica
(alenka.di.battista@zvks.si,
katja.kosic@zvks.si,
ZVKDS OE Nova Gorica, Delpinova ulica 16, 5000 Nova Gorica,
tel. št.: 05 330 84 50)

Dr. Alenka Di Battista in Katja Kosič (Foto: Mirko Mladovan)

Spomini domačinov in nekdanjih uslužbenecv (Foto: Sabina Volk Simčič)

Dršališče popestrilo zimske dni otrok kanalske občine

Besedilo in foto: Irena Hočevvar Križnič

V petek, 23. februarja 2024, se je zaključil tečaj drsanja na dršališču v Kanalu, ki ga je obiskovalo približno 50 otrok, pretežno iz naše občine. Po zaključku tečaja so vsi mladi drsalci in drsalke prejeli priznanja, ki jim jih je podelila Petra Rutar, direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Kanal. Navdušeni so bili nad ogledom plesnih točk drsalk Drsalnega kluba Labod z Bleda in videli, da se lahko še veliko novega naučijo. Prispevek staršev za pet dni šole drsanja, izposoje drsalk in topel čaj je bil le deset evrov, tako da je resnično vsaka družina svojim otrokom lahko omogočila udeležbo na tečaju.

Otroke so veččin drsanja učile vaditeljice Drsalnega kluba Labod Bled. **Katja Ča-**

dež je zelo pohvalila naše otroke: »Otroci so zelo motivirani, željni znanja, poslušajo in se zelo hitro učijo. Zelo dobrodošlo je tudi, da so s šolo hodili na led in dobili prve drsalne izkušnje.« Presenečena je bila nad odprtostjo in sproščenostjo domačinov. Drsanje je po njenem mnenju zelo pomemben šport, saj otroci razvijajo koordinacijo gibov, ravnotežje, moč, vse motorične sposobnosti, pa še družijo se s prijatelji.

Nad tečajem so bili navdušeni tudi starši in stari starši, ki so otroke pripeljali na dršališče. Metka, nona dveh udeleženk tečaja, je povedala: »Odlično, želela bi, da bi bilo tudi drugo leto. Nekaj enkratnega. Ne gledajo le televizije, gredo na zrak, se družijo.« Vnuka in vnukinjo sta

s Kanalskega Vrha vsak dan pripeljala na dršališče nona Anica in nono Stanško. Anica je dodala: »Dršal je naš triletni vnuk. Vaditeljice se ukvarjajo z vsemi. Drugo leto bi pripeljali še tretjega, ki ima zdaj dve leti.« Petra, mama treh otrok, ki so bili na drsalnem tečaju, je prav tako zadovoljna: »Dršališče je odlično, še zlasti zato, ker je pokrito. Najmlajši prej ni hotel drsati, nad tečajem pa je bil navdušen.«

Kaj pa o dršališču in tečaju pravijo najmlajši? Udeleženci tečaja so bili stari od štiri do 14 let. Razvrstili so jih v tri skupine glede na starost in predznanje.

Lara, devet let: »Veliko smo se naučili. Vaditeljice so zelo prijazne in lepo drsajo.«

Vodja dršališča Lucija Pascolat

Udeleženci tečaja s prejetimi priznanji

Vaditeljica Katja Čadež

V skupini se je lepo učiti.

Marija, deset let: »Drsat sem hodila pozimi veliko. Tečaj je bil dober, naučila sem se veliko stvari.«

Lara, devet let: »Veliko sem se naučila. Zdaj znam bolj pravilno drsati.«

Timotej, štiri leta: »Rad sem drsal s kužkom in s pingvinčkom. Danes smo naredili tudi snežaka.«

Najmlajši so uživali ob pingvinčkih.

Emma, osem let: »Veliko sem hodila drsat. Tečaj mi je zelo všeč. Učimo se nekaj novega in še grem med prijatelje.«

Zarja, šest let: »Na tečaju je zelo lepo. Naučila sem se hitro drsati kot medo, skakati kot zajček in hoditi kot miška. Vaditeljice so zelo prijazne in se nič ne jezijo.«

Drsališče je v Kanalu začelo obratovati 13. decembra 2023, 25. februarja 2024

pa je zaprlo svoja vrata. Na začetku je bila udeležba zelo velika, velik naval obiskovalcev je bil tudi med božično-novoletnimi prazniki, pozneje je obisk nekoliko upadel. Drsali so otroci in starejši. Učenci OŠ Kanal so bili na drsališču vsak dan v času pouka. Prihajale so tudi druge šole: Deskle, Solkan, Gragar, Most na Soči, Tolmin in SETŠ Nova Gorica. Lucija Pascolat, vodja drsališča, pravi: »Interes šol je bil zelo velik, a smo morali nekatere zavriniti. Prednost smo dali domačim šolam.« O tečaju drsanja pa meni: »Otroci so zelo navdušeni nad tečajem. Nekateri prihajajo tudi popoldne na drsališče in vadijo, kar so se zjutraj naučili.«

Zima se poslavlja, poslavlja se drsališče. Bilo pa je zagotovo popestritev zimskega dogajanja v naši občini in predvsem cenovno dostopna rekreacija za otroke. Otroci so se vsaj za nekaj časa odmaknili od zaslonov in čas kakovostno preživeli med prijatelji in sovrstniki. Vsi želijo, da bi drugo leto lahko spet obuli drsalke na drsališču v naši občini.

1. kanalski Ekonom lonc Grand Prix

Uredništvo, foto: arhiv ZTKMŠ Kanal

Na petek, 2. februarja, se je na drsališču v Kanalu odvil edinstveni dogodek, ki je poskrbel za dobro voljo osmih tekmovalnih ekip in številnih obiskovalcev – 1. kanalski Ekonom lonc Grand Prix.

Za odlično organizacijo so poskrbeli Nežka Levpušček (Zavod Enkratna doživetja) in Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Kanal, za dobro voljo pa izvirno opravljeni člani osmih ekip

vseh generacij z različnih koncev naše občine. Prisotne je nagovoril župan Miha Stegel in pozdravil tovrstne sproščene in zabavne dogodke, ki razbijajo zimsko sivino.

Vabilu na dogodek so se z veseljem odzvali tudi štirje predstavniki organizatorjev izvirnega tekmovanja, ki že desetletje poteka v kraju Ronchi dei Legionari v sosednji Italiji.

Letošnja glavna nagrada je šla v roke fantov iz ekipe z Banjške planote, ki so si naredili ime »Moč narave«. Tudi druge ekipe niso odšle praznih rok – dobile so lepe praktične nagrade za sodelovanje, ki so jih podarili številni pokrovitelji.

Veselje po tekmovanju je z glasbo podkrepil tudi DJ Janko, ekipe pa so že začele kovati načrte za naslednje leto. (Vir: FB-stran Občine Kanal ob Soči)

Planinsko društvo Valentin Stanič Kanal

Luka Jurca

Letošnje leto je za naše društvo polno prelomnic in obletnic.

V februarju je bilo na občnem zboru društva izvoljeno novo vodstvo, s katerim si je društvo pridobilo neke nove ideje in poglede.

Ob letošnji **250. obletnici rojstva Valentina Staniča** smo vse dogodke, in teh ni malo, posvetili njemu. Poleg vseh pohodov prirejamo tudi razstavo, s katero bomo počastili tako **45-letno zgodovino društva** kot tudi Valentina Staniča.

Ob vsem tem pa se pripravljamo tudi na odprtje planinskega doma pod Ježo, ki bo svoja vrata odprl maja.

Vljudno vabljeni na vse naše prireditve in na odlično hrano s prelepim razgledom v našo planinsko kočjo.

Novo vodstvo Planinskega društva Valentin Stanič Kanal

PLAN IZLETOV IN POHODOV PD Valentin Stanič 2024

- 28. 1. 2024 – nedelja LAŠČEK
- 11. 2. 2024 – nedelja MONTEFOSCA (Skupaj z Cai Vai Natisone)
- 6. 4. 2024 – sobota POHOD PO STOPINJAH VALENTINA STANIČA
- 26. 5. 2024 – nedelja MONTE ARVENIS (Skupaj z cai Val Natisone)
- 16. 6. 2024 – nedelja NANOS
- 13. in 14. 7. 2024 – sobota in nedelja CMIR in RJAVINA
- 28. 9. 2024 – sobota BREŠKI JALOVEC
- 6. 10. 2024 – nedelja SREČANJE PLANINCEV Dom pod Ježo
- 1. 12. 2024 – nedelja JELENK
- 26. 12. 2024 – četrtek OD KOČE DO KOČE (Skupaj z Cai Val Natisone)

UO Planinskega društva Valentin Stanič si pridržuje pravico do spremembe poti, datuma ali odpovedi ture v primeru nezadostnega števila udeležencev, slabega vremena ali zaradi objektivnih razlogov.

Načrt pohodov 2024

Valentin Stanič – ob 250. obletnici rojstva

Robert Devetak

Valentin Stanič je bil rojen 12. februarja 1774 Andreju in Mariji (Ipavec) na domačiji pri Cerovščkovih (danes Pičonkovich) v Bodrežu. Kljub temu da kmečka družina, v kateri je bilo poleg Valentina še pet otrok, ni bila premožna, so starši prepoznali pomen izobrazbe in so hoteli svojim otrokom omogočiti dostop do šolanja ter boljšega življenja. Valentin se je najprej šolal doma, pri zasebnem učitelju. Ker je izkazal nadarjenost, delavnost in veselje do učenja, mu je bilo pri 16 letih omogočeno nadaljnje šolanje v Trbižu, Celovcu in od leta 1793 v Salzburgu, kjer se je intenzivno posvečal alpinizmu ter zaključil študij bogoslovja in postal duhovnik.

V domače kraje se je vrnil leta 1802 in bil imenovan za kaplana na Banjšicah. Šlo je za zahtevno delo, saj je duhovnika obsegala številne vasi in zaselke, ki so bili raztreseni po planoti. V novo okolje se je uspešno vključil in z velikim za-

nosom opravljal svoje poslanstvo, ki je presegalo duhovniški poklic. Otroke in odrasle je učil peti, brati, pisati, računati ter jim tudi s praktičnim delom pomagal pri uvajanju novih kmetijskih tehnik. Za njegovo delovanje je bila pomembna tudi tiskarna, ki jo je sam ustanovil in s pomočjo katere je tiskal ter širil med ljudi lastne in tuje pesmi, ki so jih domačini peli še desetletja po njegovi smrti. V času službovanja na Banjšicah je pogosto zahajal v gore in je septembra 1808 ob vzponu na Triglav kot prvi izmeril njegovo nadmorsko višino. Domačini na Banjšicah so ga več let po smrti opisali z besedami: »Bil je 'gospod', bil je zdravnik, bil je kmet, zidar in mizar; za vsak nauk je bil, pa bil je tudi šaljiv, bil je oster pa tudi otročji, dober pa tudi hud, potrpežljiv pa tudi nagle jeze gospod. Nikoli ni bil pri miru, vse je delal, vse skušal, vse uganjal; nobeno delo mu ni bilo preveliko, da bi ga ne bil omagal, nobeno premajhno, da bi se ga ne poprijel. Vse kar je videl in slišal,

Valentin Stanič (<https://www.dlib.si/>)

vse je hotel tudi sam znati, delati, narediti, vse, vse!» Na Banjšicah je deloval dobrih šest let, do marca 1809, in bil kmalu premeščen za vikarja v Ročinj.

Pomemben pečat je pustil tudi tukaj. Veliko energije je posvetil kulturni in gospodarski vzgoji domačinov. V letih, ki so jih zaznamovale vojne, bolezni in lakota, sta prišla še posebej do izraza Staničeva požrtvovalnost in znanje. Zaslužen je bil za uvedbo šolskega pouka. Otroke je najprej na prostem učil brati, pisati, računati, spoznavati naravo, velik pomen pa je namenil tudi telesni vzgoji, predvsem plavanju. Kasneje je dal v vasi zgraditi šolo, ki je bila dokončana leta 1819 in je bila ena starejših na Goriškem. Svoje znanje je posredoval tudi odraslim, ki jih je učil naprednega kmetovanja, gnojenja, obrezovanja in cepljenja dreves. V prostem času je zbiral domačine vseh starosti in jih učil petja. Stanič se je izkazal kot velik človekoljub, ko je po francoski okupaciji, v letih 1816 in 1817, v deželi razsajala lakota. Ljudem je s svojo zavzetostjo priskrbel delo in hrano. Poleg tega je v času, ko so po deželi razsajale črne koze, cepil otroke. Ker ni imel primernih instrumentov, si je pomagal kar s trni.

Za pomoč prebivalstvu v ročinjskem obdobju je bilo najpomembnejše njegovo angažiranje pri obnovi kanalskega mostu, ki so ga leta 1813, med umikom iz Ilirskih provinc, porušili Francozi. Ker bi bili stroški izdelave pri izvedencu predragi za ubožno prebivalstvo, je Sta-

nič sam izrisal načrt za nov lesen most in je poleg tega tudi nadziral gradbeno delo. »A predno je mogel načrt izdelati, moral je vedeti, kako globoka je voda na tistem mestu, koder so hoteli most narediti. Soča pri Kanalu ni samo jako globoka, ampak tudi zelo deroča. Ker čolna ni bilo pri rokah, kaj stori Stanič? Najprej potegne debelo dolgo vrv čez vodo, potem izpahne sodu dno na enem koncu ter ga z drugo vrvjo priveže na prvo, vzame dolg drog, stopi v svoj problematičen čoln ter se da od brega do brega vleči vedno mere, koliko je Soča globoka.« V letih 1815 in 1816 se je zavzel še za izgradnjo novega kamnitega mostu. Za pridobitev finančnih sredstev se je obrnil neposredno na avstrijskega cesarja Franca I. s poročilom, v katerem je popisal revščino v krajih soške doline in poudaril, da bi vključitev lokalnega prebivalstva h gradbenim delom lahko pomagala pri blaženju težkih življenjskih razmer. Cesar je prošnji ugodil, most pa je bil dokončan v začetku leta 1817.

Stanič je v Ročinju ostal do konca leta 1819, ko ga je novi goriški nadškof Jožef Balant imenoval za kanonika goriškega stolnega kapitlja. V Gorici je aktivno deloval vse do svoje smrti, 29. aprila 1847, a ni pozabil na svoje domače kraje. Leta 1843 je ustanovil tri fundacije za podporo sorodnikom v Bodrežu in revnim

učencem iz Kanala, Ročinja ter z Banjšic. Na tem mestu lahko zaključimo z besedami Staničevega sodobnika in prijatelja Antona Martina Slomška, ki je v njegovem spominskem zapisu izpostavil: »Spodobi se poštenega moža — pokojnega Staniča — v slavnem spominu ohraniti.«

Viri in literatura:

- Devetak, Emil: Stanič Valentin. *Primorski slovenski biografski leksikon* III. knjiga (ur. Martin Jevnikar). Gorica: Goriška Mohorjeva družba, 1986–1989, str. 445–450.
- Devetak, Robert: Dvesto let od začetka šolskega pouka v Ročinju. *Most: glasilo Občine Kanal ob Soči*, l. 15, št. 53. Kanal ob Soči: Občina, 2017, str. 30.
- Levec, Fran: *Valentin Stanič: feuilleton iz »Soče«*. Gorica: V. Dolenc, 1873.
- Slomšek, Anton Martin: Valentin Stanič, korar viši stolne cerkve v Gorici ino viši ogleda šol po Goriškem. *Drobtince: učitelam ino učencam, starišam ino otrokam v podvučenje ino za kratak čas*, št. 3. Celovec: Anton Martin Slomšek, 1848, str. 81–91.
- Valentinčič, Marko: Staničeve ustanove in štipendije. Valentin Stanič: *Cerovščkov gospod: ob dvestoletnici prihoda v Ročinj* (ur. Marko Valentinčič). Nova Gorica: Educa, 2009, str. 257–275.

Dvajset let glasbene skupine 7ŠRIT

Nina Levpušček Melinc, foto: arhiv 7šrit

Domača glasbena skupina 7šrit, ki v avstrijskem narečju pomeni sedem korakov, praznuje letos 20. obletnico delovanja.

Skupino sestavljajo vokalist in klaviaturist **Uroš Goljevšček**, basistka **Lili Stubelj**, kitarist **Janez Krašna**, na bobnih in harmoniki **Vladimir Kolmančič** ter na novo pridružena vokalistka **Hana Hribar**.

Skupina 7šrit je skozi dve desetletji nastopala na številnih zabavah, porokah in vaških veselicah, kjer je preigravala različne zvrsti glasbe od popa in rocka do dalmatinskih in narodnozabavnih ritmov. V zadnjem obdobju svojega ustvarjanja pa poslušalce razveseljujejo tudi z avtorsko glasbo.

Prav ob praznovanju letošnjega okroglega jubileja je skupina izdala novo avtorsko skladbo Ali veš in zanjo posnela tudi videospot. To je že njihova četrta skladba, ki so jo ustvarili v sodelovanju z **Rokom Lunačkom**, za produkcijo je poskrbel **Blaž Hribar**, scenarij za videospot pa so člani skupine sestavili skupaj z **Rokom Breznikom**.

V videospotu nastopata **Nuša Šenk**, slovenska manekenka, ki je v New Yorku delala za znane modne znamke, pozirala za naslovnico revije Vogue, sodelovala pri snemanju glasbenega videospota rapperja Jay-Z-ja in na modni reviji, ki so jo posneli za filmsko uspešnico Seks v mestu, ter **Vasja Simčič**, nekdanji profe-

sionalni vratar številnih primorskih nogometnih klubov.

Vrhunec letošnjega praznovanja glasbene skupine 7šrit bo velika nepozabna zabava s koncertom, ki bo 1. maja 2024 na športnem igrišču v Levpi pod velikim šotorom. Na družabnih omrežjih 7šrit so razkrita velika imena slovenskih glasbenikov, ki bodo sodelovali na koncertu.

ZARJA MIRU – L' ALBA DELLA PACE, poklon skladatelju Avgustu Ipavcu

Tisa Mrhar

V soboto, 20. januarja, je bil v cerkvi Marijinega vnebovzvetja v Kanalu ob Soči izveden prav poseben koncert, ki je povezal kar tri mladinske sestave z goriškega območja.

Na koncertu z naslovom Zarja miru – L'alba della pace so se predstavili **Komorni orkester NOVA** pod umetniškim vodstvom **Mojce Batič**, **Ane Cotič**, **Barbare Grahor Vovk** in **Polone Repše**, **Mladinski pevski zbor Šempeter - Vrtojba**, ki ga vodi zborovodkinja **Mojca Maver Podbersič**, ter **Mešani mladinski zbor Emil Komel** z zborovodjem **Davidom Bandljem**. V cerkvi Marijinega vnebovzvetja so v izvedbah mladih instrumentalistov in pevcev zazveneli izbrana dela prepoznavnih skladateljev 20. in 21. stoletja, Ennia Morriconeja, Johna Rutterja in Arva Pärta, ter skladbi baročnega francoskega skladatelja François Couperina in tržaškega skladatelja, etnomuzikologa, etimologa in leksikografa Pavla Merkuja, vrhunec večera pa je zaznamovala skupna izvedba zadnjega dela pod vodstvom Davida Bandlja, *Maše sončnega vzhoda* sodobnega norveškega skladatelja Ole Gjeila.

Ola Gjeilo se je po študiju na norveški Akademiji za glasbo leta 2001 preselil v Združene države Amerike in bil sprejet

Komorni orkester NOVA, Mladinski pevski zbor Šempeter - Vrtojba in Mešani mladinski zbor EMIL KOMEL na koncertu 20. januarja 2024 v cerkvi Marijinega vnebovzvetja v Kanalu (Foto: osebni arhiv Milice Zimic)

na prestižni Juilliard v New Yorku, izobraževal pa se je tudi na londonskem Kraljevem kolidžu za glasbo. V svoje kompozicije pogosto vnaša elemente popularne in ljudske glasbe, še posebej pa ga navdihujejo ameriški filmski skladatelji in sloviti jazz instrumentalisti. Občasno se posveča tudi komponiranju večjih glasbenih del, iz katerih veje njegova ljubezen do (ameriške) filmske glasbe. Mednje spada tudi vokalno-instrumentalna *Maša sončnega zahoda*, ki jo je skladatelj opisal z naslednjimi besedami: »Želel sem si, da se skladba v glasbenem smislu razvije od popolne transparentnosti in prostornosti do nečesa povsem prizemljenega in stvarnega; od

me glene neokrnjenosti do nečesa čustvene in dramatičnega ter na koncu toplega in trdnega – gre za metaforo človeškega razvoja oz. duhovnega potovanja od otroka do odraslega.« Kot so pojasnili nastopajoči, so se za izvedbo Gjeilove maše odločili v duhu čezmejnega povezovanja evropske prestolnice kulture GO2025! Tri mladinske glasbene zasedbe tega prostora namreč menijo, da delo prinaša globoko sporočilo o iskanju povezovanja med nebom in zemljo ter vrednoti mir, ki bo prinesel zarjo prihodnosti družbe.

Koncert je **Prosvetno društvo »Soča« Kanal** posvetilo tudi spominu na **Avgusta Ipavca**, ki nas je po dolgotrajni

Komorni orkester NOVA, dirigent David Bandelj in predsednica PD »SOČA« Milica Zimic po koncertu 20. januarja 2024 v župnijski cerkvi v Kanalu (Foto: osebni arhiv Milice Zimic)

bolezni zapustil oktobra lani. Avgust Ipavec, rojen leta 1940 v Ročinju, je bil po študiju teologije leta 1966 posvečen v duhovnika, kasneje pa je z odliko diplomiral tudi iz kompozicije na Akademiji za glasbo. Skoraj 50 let je nato deloval

kot duhovnik bolnišnice Otta Wagnerja na Dunaju ter se ob tem na zaslužene oddihe pogosto vračal prav v domače kraje. Kot skladatelj se je najraje posvečal zborovskim skladbam in ustvarjanju glasbenih del zajetnih poustvarjalnih

razsežnosti. Bil je obenem zvest podpornik domačega kulturnega življenja ter kot tak tesno povezan tudi s festivalom Kogojevi dnevi, v okviru katerega so leta 2016 na Sveti Gori krstno izvedli njegovo simfonično pesnitev Barve zelenega smaragda, njeno odmevno produkcijo pa so leta 2019 predstavili tudi v Cankarjevem domu v Ljubljani. Leto poprej je Avgust Ipavec prejel medaljo za zasluge za izjemne glasbene stvaritve in promocijo slovenske kulture v tujini, pred tem pa tudi zlati častni znak Republike Avstrije.

Odlično obiskan koncert s pomenljivim sporočilom je kmalu zazvenel tudi v medijih – njegov posnetek, za katerega je poskrbel Radio Koper, je bil nato že februarja predvajan v oddaji Zborovski panoptikum, ki jo je za Program Ars pripravila muzikologinja **Metka Sulič**, srčnost in predanost mladih glasbenih ustvarjalcev ter predvsem njihovo iskreno medsebojno povezovanje pa bodo ob spominu na izvrsten koncert zagotovo še dolgo odmevali tudi v širšem goriškem prostoru.

Adel Seyoun: TISOČ IN ENA NOČ

Besedilo in foto: Anamarija Stibilj Šajn

Adel Seyoun, akademski slikar, grafik, risar in kipar, v Galeriji Rika Debenjaka odpira pogled v svoj bogati in edinstveni likovni svet. Avtor, ki živi nedaleč od Kanala, v Rodežu ob reki Soči, v svojo ustvarjalnost vnaša dediščino rodne dežele (rojen v Bagdadu), ki mu je s specifičnimi danostmi in z močno kulturno identiteto še vedno zelo, zelo blizu. Navazan je nanjo in z njo neločljivo duhovno povezan. Z leti neutrudnega delovanja in snovanja v različnih medijih in tehnikah se njegova likovna poetika razvija, nadgrajuje, pridobiva svežino novih idej, načinov in pristopov likovne

vizualizacije, a njena nezamenljiva DNK ostaja. To je dedna zasnova, genski zapis, ki neomajno izpričuje, kje domuje, kje globoko korenini avtorjeva ustvarjalna misel. Seyounova likovna zanimanja pa potrjujejo tudi spoštljiv odnos do zahodnoevropske umetnosti in posebno afiniteto do (post)modernističnih tendenc, ki so prisotne v njegovih likovnih dejanjih.

Razstavljeni dela povezuje linija, ki je avtorjev adut in hkrati najbolj intimen odziv. Je kaligrafsko tekoča, gibka, aktivna in s tem oblikovna sled. V njej je zaznati poteze arabske pisave, hkrati pa premore osebno izvornost, s katero se avtor prepušča vsakršni artikulaciji. Z njo piše zgodbe na slikovna polja, ki učinkujejo kot stari zidovi. In iz povezav z arabsko pisavo je ustvaril celo njemu lastna črkovna znamenja – cikel slik z naslovom Moja pisava. Z linijo oblikuje znakovna znamenja, simbole, ki nastopajo samostojno ali pa se zvezno nizajo v vzorce. Z njo posega v oblikovanje

različnih elementov pripovednosti ter v forme zajame tako prvobitne oblike življenja kot vizualne prebliske na ročno tkane tapiserije. Omogoča mu izpeljavo elementov naravnega okolja, slikovitih arhitekturnih kulis in celo stiliziranih figuralnih likov.

V opusu pa se rojevajo tudi »prave« ženske figure, s katerimi potrjuje avtorsko artikulacijo, postavljeno na temelje klasičnega figuralnega podobotvorja. Njegove dame so spomin na mamu, so poklon ženi, hčerkama, vnukinjam, čudovitim bitjem, ki so nosilke življenja in objektivizacija lepote. Z njimi je Seyoun »prekršil« norme, ki veljajo v njegovem rodnem okolju, hkrati pa je prav tem figuram dal veliko za ta prostor značilnega, saj jih odeva v ornamentalno dra-perijo Orienta.

Živopisanost njegovih del pripada kulturološko zaznamovani paleti, ki jo sestavljajo zelena, modra, rumena, rdeča, vijolična in nežno rožnata, pa zemeljske barve, bela, nepogrešljiva črna in tudi zlata. Dodatno intenziteto in optično živost celotno dogajanje pridobi s teksturalno trepetavimi slikovnimi podlagami. Razstava Adela Seyouna predstavlja ce-

lovitost njegovih idej, njegovo subtilno percepcijo življenja, njegovo kulturo in filozofijo. Predstavlja njegovo avtonomno, avtohtono in hkrati univerzalno likovno govorico.

Milica Zimic, Adel Seyoun in Anamarija Stibilj Šajin
(Foto: ZKTŠ Kanal)

Praznik kulture v Klubu keramikov Kanal

Iva Sivec

Od novih izzivov do njega, ki je bil drevo

V znamenju drevesa, simbola moči, modrosti, plodnosti, življenja samega, se je začelo leto Kluba keramikov Kanal. Pred dvema letoma se je organiziral kot društvo, a je v svojem nazivu obdržal svoje prepoznavno ime, združuje približno 40 ljubiteljev prvinske materije –

Logotip za 30-letnico

gline – in pomembno zaznamuje kulturni utrip domačega mesta.

Na februarski praznik kulture so njegovi člani odprli vrata svojih prostorov na Kidričevi 5, pred vhod postavili tablo z obvestilom o razstavi avtorja meseca in večer izkoristili za pregled dela preteklega leta. Bogato je obrodilo, a pred njimi je še bolj pestro letošnje leto, ki je tudi jubilejno.

Torta za plodnih 30 let

Obdržali bodo ustaljene razstave Avtor meseca, sodelovali na gregorjevanju v Parku Pečno, prirejali delavnice in predavanja, nadaljevali projekt z društvom O.Z.O.N. za GO25 ter projekt Lokalne gline.

Zasnovali so še posebne dejavnosti, kakor se za 30. obletnico obstoja kluba tudi

spodobi. Predsednica Nika je že oblikovala nov logotip društva, namenjen jubilejnemu letu. Majska letna razstava v Galeriji Rika Debenjaka bo posvečena kanalskemu rojaku Valentinu Staniču, zanimivi osebnosti goriškega preroda; utrnila se je ideja o fotografski razstavi delovanja kluba, o razstavi njegovih ustanoviteljev, o skupinski izdelavi skulpture, ki bi jo ob 30-letnici postavili pred galerijo Keramost, dorekla se je organizacija Kerafesta, mednarodnega festivala keramike, določile so se odgovorne osebe za posamezne dejavnosti in ni se pozabilo niti na slavnostno torto.

Ko drevo razširi svoje veje

In še o njem, ki je bil februarski avtor meseca v galeriji Keramost. Iz pesniške zbirke Ifigenije Simonovič je razstavljavec Ivan Skubin delno parafraziral naslov prve pesmi Bi bila drevo in svojo prostorsko postavitev poimenoval Bil sem drevo. Na »deblu«, spleteno iz žice, je obesil nekaj keramičnih listov, veliko več pa jih je »odpadlo« na tla okoli drevesa. Ročno oblikovanim drevesnim listom iz šamotirane gline je dodal glazuro in jih odžgal v posebni tehniki, imeno-

Ivan Skubin, Bil sem drevo (prostorska instalacija)
(Foto: Iva Sivec)

vani raku, ki zmore na površini pečene-ga predmeta ustvariti posebne učinke.

»Bi bila drevo, ki raste v nedogled, vse do vrha vseh vršičkov. Bi rodila sadeže, ki bi padli čim dlje od mene.« je zapisala pesnica. Skubin, ki mu je glina omogočila vstop v svetove, v katerih se je lahko izrazil njegov ustvarjalni naboj, je vstopil v dialog s pesnico. »Ustvarjanje v glini mi daje možnost poleta preko horizonta,« pove o sebi ustvarjalec, čigar »drevo«, umetniško ustvarjanje, je »rodilo sadeže, ki so padli daleč od njega«. Več kot 150 samostojnih in skupinskih razstav doma in v tujini, več nagrad in priznanj, večmesečno bivanje na mednarodni umetniški rezidenci v Parizu, sprejem v mednarodno strokovno združenje umetnikov keramike (International Academy of Ceramics) v Ženevi je nekaj žlahtnih plodov s tega rodovitnega drevesa.

Tako so se na praznik kulture v Keramostu prepletle veje med ljudmi, ki se dru-

Utrinek z odprtja razstave (Foto: Primož Kožuh)

žijo z glino, z njim, ki je bil drevo, in s pesnico, ki bi bila drevo. Pa še z vsemi drevesi, v katerih lahko uzremo čudežno življenjsko moč narave in nam pomagajo najti pot, kako se ukoreniniti, os-

tati povezan, razširiti veje, kako postati »drevo, ki raste v nedogled, vse do vrha vseh vršičkov, in roditi sadeže, ki bi padli čim dlje«.

Rezultati projekta Lokalne gline in dediščina na ogled v Goriškem muzeju

Teja Gerbec (Goriški muzej), foto: Katarina Brešan (Goriški muzej)

V Vili Bartolomei v Solkanu je od lanskega decembra na ogled občasna razstava »Lokalne gline in dediščina.

Posočje–Kras«. Razstava je eden najvidnejših rezultatov projekta, ki poteka v sodelovanju med Goriškim muzejem

in Klubom keramikov Kanal pod vodstvom Teje Gerbec in Alenke Gololičič. Klub in muzej od leta 2020 soustvarjata projekt Lokalne gline in dediščina, katerega namen sta zbiranje in proučevanje lokalnih glin med Posočjem in Krasom ter izdelava študijskih in unikatnih izdelkov iz nabranih vzorcev. Glavna tema zanimanja je, kje v naravi lahko najdemo gline in kakšne so njihove lastnosti – barva, kako se oblikujejo, kakšne lastnosti imajo pri različnih temperaturah žganja, kako se spremenijo, če jim dodajamo razne dodatke (npr. kremenčev pesek), idr. Ob tem nas zanima tudi, kakšna je v našem prostoru dediščina rabe gline in izdelava keramičnih izdelkov od prazgodovinskih obdobjev do starih opekarn oz. frnaž.

Prvi korak je bilo nabiranje različnih glin v domačem okolju. Ležišča smo prepoznavali tako samostojno kot na podlagi podatkov iz pisnih oz. arhivskih virov.

Razstava je v Solkanu odprta do septembra letos, nato se v nekoliko spremenjeni obliki seli v Galerijo Keramost v Kanal.

Z informacijami o lokacijah glin so nam pomagali tudi številni domačini, za kar se jim iskreno zahvaljujemo.

Doslej smo nabrali 46 različnih vzorcev glin v količini vsaj enega kilograma, ki so se izkazali kot primerni za nadaljnje delo. Za prve informacije o tem, kakšne so lastnosti nabranih glin, smo izdelali različne testne kose (ploščice, posodice idr.), ki smo jih žgali v električnih pečeh. S pomočjo teh testnih kosov lahko namreč opazujemo, kako se nabrane glin obnašajo, tj., kakšne lastnosti imajo, ko z njimi delamo, jih žgemo na različnih temperaturah ter iz njih izdelujemo različne predmete. Nabrane glin so se izkazale za zelo raznovrstne – ne le po barvi žgane površine, temveč se različno dolgo sušijo, med sušenjem in žganjem tudi različno skrčijo, prenesejo različen razpon žgalne temperature, so bolj ali manj plastične oz. puste, kar se predvsem kaže, ko želimo izdelati večji predmet.

Že za prazgodovinske izdelke vemo, da so bili narejeni iz natančno pripravljenih glinenih mas. To pomeni, da so osnovni glini dodajali različne snovi (pesek, zdrobljeno žgano glino, organske snovi

ipd.), s katerimi so ji spremenili lastnosti, da je bila pripravljena masa čim boljša za izdelavo točno določenih predmetov. Tudi nas je zanimalo, kako se lastnosti nabranih glin spremenijo, če jim dodajamo npr. kremenčev pesek ali če različne glin mešamo med sabo. Na podlagi testnih izdelkov smo ugotovili, da vse naše mešanice niso ustrezne za obdelavo. Poleg tega glin niso primerne le za izdelavo raznih predmetov, ampak tudi za pripravo barvnih premazov za krašenje izdelkov iz drugovrstnih glin, za kar so se skoraj vse izkazale kot zelo uporabne.

Na razstavi v pritličju Vile Bartolomei so predstavljeni geološki oris območja, kratek pregled rabe glin in izdelave keramike med prazgodovino in zgodnjim srednjim vekom ter zgodovina lončarstva in opekarstva od poznega srednjega veka do vključno 20. stoletja med Posočjem in Krasom. Na ogled so številni testni in drugi izdelki iz lokalnih glin ter nekaj izbranih muzealij, ki kažejo uporabo glin oz. keramike nekoč. Opozoriti pa je treba še na en poseben »izdelek«, ki je na ogled. To je plošča iz šamota, ki smo jo uporabili za žganje izdelkov v primerno zaščiteni električni peči. Na

tej plošči je namreč zataljenih nekaj naših predmetov. Ta kos je na ogled zaradi opozorila, da glin, ki jih najdemo v naravi, ne spremljajo navodila za uporabo. Vsaka glina ima svojo mejno temperaturo žganja, do katere jo lahko žgemo, če želimo, da bo izdelek še uporaben. Če gremo višje od te temperature, se lahko hitro zgodi, da se bo izdelek stopil, s čimer pa lahko nepopravljivo poškodujemo peč.

Sodelujoči pri projektu in avtorji izdelkov iz lokalnih glin: Matej Drusany, Teja Gerbec, Alenka Gololičič, Gabrijel Ipa-vec, Lijana Jurečič, Mira Mugerli, Robert Prunk in Darja Žorž.

Pri razstavi so sodelovali še zgodovinar-ka Ines Beguš (Goriški muzej) ter geologa Duška Rokavec (Geološki zavod Slovenije) in Janez Turk (Zavod za gradbeništvo Slovenije). Razstava je v slovenskem, italijanskem in angleškem jeziku. Finančno so jo podprli Mestna občina Nova Gorica, Ministrstvo za kulturo RS in Občina Kanal ob Soči, k izvedbi projekta pa sta pripomogli tudi podjetji Plastik Kanal in Goriške opekarne.

Nova monografija Dejana Valentinčiča: Slovensko manjšinsko varstvo v primerjalni perspektivi

Uredništvo, foto: osebni arhiv Dejana Valentinčiča

Februarja letos je izšla nova znanstvena monografija doc. dr. Dejana Valentinčiča z naslovom »Slovensko manjšinsko varstvo v primerjalni perspektivi – Z analizo pro et contra načela avtonomnosti«. Knjigo so izdale tri Mohorjeve založbe – Celjska, Celovška in Goriška – skupaj z Ameriško-slovensko izobraževalno fundacijo ASEE, kjer avtor tudi deluje kot raziskovalec. Gre za četrto v nizu knjig Dejana Valentinčiča.

Prvi pisec predgovora h knjigi dr. Ernest Petrič je zapisal, da je knjiga »temeljno delo nove generacije slovenskih raziskovalcev«, avtorica drugega predgovora dr.

Angelika Mlinar pa pravi, da je »monografija dr. Dejana Valentinčiča zelo kvalitetno napisano delo in bo zagotovo zelo koristno branje za vsakogar, ki se iskreno zanima za manjšinska vprašanja«. Knjiga je naprodaj v vseh slovenskih knjigarnah ter tudi na spletu na spletni strani Celjske Mohorjeve družbe.

(Vir: Povzeto po sporočilu Celjske Mohorjeve družbe ob novi knjigi dr. Dejana Valentinčiča: Slovensko manjšinsko varstvo v primerjalni perspektivi.)

V Krajevni knjižnici Kanal poleg knjig, branja in učenja ponuja tudi prostor za družabna srečanja in druge dejavnosti

Martina Kocina, bibliotekarka v Krajevni knjižnici Kanal

Krajevna knjižnica Kanal ima zelo dolgo in zanimivo tradicijo. Kot ena prvih knjižnic na Primorskem – narodna čitalnica – je bila ustanovljena leta 1867. Danes deluje v prenovljenih prostorih in je ena izmed devetih krajevnih knjižnic **Goriške knjižnice Franceta Bevka**. Knjižnice so že od nekdaj pomenile središče dogajanja in razvijanja intelektualne družbe. Tu je poleg knjig, branja in učenja prostor tudi za družabna srečanja in druge dejavnosti.

Posebno pozornost namenjamo otrokom v predbralnem obdobju, saj je redno srečevanje s knjigo in knjižnico pomemben dejavnik za njihov bralni razvoj. Prav zato smo izjemno veseli rednih obiskov otrok in strokovnih delavcev iz **vrta Kanal**. Dobro sodelovanje in povezovanje med knjižničarjem in vzgo-

Strokovnemu predavanju Ohranimo mladostno srce so sledile meritve krvnega tlaka in holesterola, ki so jih izvajale medicinske sestre. (Foto: arhiv Goriške knjižnice)

jiteljem je ključnega pomena, da je obisk knjižnice za otroke kar se da zanimiv in prijeten. Zelo veliko nam pomeni, da otroci iz knjižnice odidejo zadovoljni in polni dragocenih vtisov.

Prizadevamo si, da bi otrokom čim bolj približali pravljčni svet, ki je prav gotovo neskončen vir domišljije. Tako že drugo leto uspešno sodelujemo s prostovoljko **Ano-Marijo Jakopič**, s katero enkrat mesečno pripravljamo pravljčne urice za najmlajše uporabnike. V decembru smo ob pravljčni urici uspešno izpeljali tudi praznično obarvano ustvarjalno delavnico, v letošnjem letu pa načrtujemo še več takšnih ustvarjalnih dejavnosti. Otroci se lahko vsak mesec pridružijo tudi reševanju **Uganke za cicibane**, ki je letos tematsko vezana na pravljice slovenskih avtorjev.

Vsekakor pa knjižnica ni le kraj, namenjen otrokom in mladostnikom, ampak ste v njene prostore lepo vabljeni prav vsi. Tako je, tudi odrasli. V lanskem letu smo skupaj z Društvom za zdravje srca in ožilja (podružnico za severno Primorsko) organizirali predavanje Ohranimo mladostno srce, kjer so bili obiskovalci deležni strokovnih in uporabnih nasvetov za zdrav življenjski slog. Bralno kulturo spodbujamo s projekti, kot sta **Primorci beremo in 12 mesecev = 12 priložnosti za dobro branje**. Tisti, ki imate radi »vrličkanje«, pa si ob gostovanju **Knjižnice semen** lahko izposodite domača semena.

Decembrska pravljčna urica in ustvarjalna delavnica za otroke (Foto: arhiv Goriške knjižnice)

Letos beležimo **250-letnico rojstva Valentina Staniča**. V Goriški knjižnici smo ob tej priložnosti pripravili razstavo o njegovem življenju in plodovitem delovanju na mnogih področjih. Razstava je za ogled na voljo tudi v **Krajevni knjižnici Kanal** in **Krajevni knjižnici Deskle**.

Knjižnica je pomemben člen, ki družbi zagotavlja in spodbuja občutek skupnosti, zato vedno sledimo potrebam in izraženim željam svojih uporabnikov. Povezovanje knjižnice z lokalnim okoljem je namreč bistvenega pomena za njen razvoj, njen razvoj pa bistvenega pomena za razvoj lokalne skupnosti. Prav zato se naše poslanstvo nikoli ne konča.

Veselimo se vašega obiska!

V Krajevni knjižnici Deskle se spet dogaja

Marta Bitežnik, Krajevna knjižnica Deskle

Neutrudna pravljčarka Marja je vedno polna idej in skupaj s knjižničarko Dašo oblikujeta nova dogajanja in vedno nova presenečenja.

V novembru so otroci prisluhnili pravljici **Tu blizu živi deklica**, v začetku decembra pa je bila na vrsti zgodba **Posebno drevesce**. Presenečenj tudi tokrat

ni manjkalo, že na stopnicah na poti v knjižnico so svetile lučke, v knjižnici pa jih je pričakala še citrarka Milena Gabrijelčič, ki je iz svojega glasbila privabila

nežne zvoke znanih otroških melodij. **V soboto, 30. decembra**, smo se pridružili dogajanju v spomin na krajana Pavla Medveška, ki je zbiral zgodbe iz Soške doline in jih ohranil. **Volk, luna in čarobni kamenčki** so popestrili sobotno popoldne.

V januarju smo prisluhnili pravljici **Brin in ptičja hišica**. Naključje je bilo, da je Društvo za opazovanje ptic Slove-

nije ravno v tistem času organiziralo akcijo Ptice okoli nas, zato so otroci dobili letake in bili pozvani, da se vsi pridružijo akciji. Presenečenje je bila tokrat prava ptičja krmilnica, ki jo je izdelal domačin, Marja pa jo je podarila knjižnici Deskle.

V februarju, v času šolskih počitnic, smo spremljali dogodivščine **sovice Oke** iz znane pravljice Svetlane Makarovič. Na začetku smo knjižničarke in drugi

člani kulturnega društva nagovorili prisotne v različnih jezikih in tako skromno obeležili tudi dan materinščine. Vsi otroci so dobili papirnate maske sovice, potem pa izdelovali podstavke za svinčnike v obliki sove in jih odnesli domov.

Veliko število radovednih otrok, ki pazljivo prisluhnejo vsaki pravljici, je dokaz, da se dela dobro in je hkrati nagrada za ustvarjalce.

Nova doživetja nas čakajo tudi v marcu, aprilu in maju.

Že tretja slikanica Mirana Ipavca za otroke: Boni in Muci potujeta po Evropi

Nina Levpušček Melinc, foto: TIC Kanal

Domačin Miran Ipavec je največji slovenski avtostopar in popotnik, ki je do danes nabral častitljivih 540.550 preštopanih kilometrov in bi z njimi lahko več kot trinajstkrat obkrožil zemeljsko oblo. Prav letos praznuje 40 let svoje štoparske kariere, saj se je 14. septembra 1984 v Ka-

nalu ob Soči prvič z dvignjenim palcem odpravil na daljše potovanje v Milano na koncert skupine Queen. Vsako poletje odpre v drugem slovenskem mestu vrata svojega avtoštoparskega muzeja. Pred desetimi leti ga je prvič postavil v rodnem Kanalu ob Soči. Med letom pa Miran potuje in piše popotniške knjige ter knjige za otroke, in prav letos obeležuje še en okrogli jubilej, deset let od izida prve knjige Avtoštoparske zgodbe.

Prvo otroško knjigo Boni in Muci iščeta živali, ki je bila prevedena v italijanski, angleški in ukrajinski jezik, je izdal leta 2022. V njej bralci iščejo živali v črkah besede Slovenija. Nadaljevanje te knjige je druga slikanica Boni in Muci na snegu in ledu, v kateri otroci v črkah besede Slovenija iščejo predmete in spoznavajo

različne zimske športe.

V torek, 19. decembra 2023, ob 18. uri pa je bila v Gotski hiši v Kanalu predstavitve tretje slikanice za otroke Boni in Muci potujeta po Evropi.

V slikanici nastopajo živali, ki jih najdemo v črkah besede Slovenija. Otroci se v njej srečajo z enajstimi prevoznimi sredstvi, ki jih popeljejo v enajst prestolnic evropskih držav. Avtor slikanice je sedem prestolnic na črko B prepotoval z avtostopom v štirih dneh, 13 urah in 30 minutah. Od prve do zadnje – sedme – prestolnice je preštopal kar 3900 kilometrov. Vse avtorjeve knjige in slikanice je mogoče kupiti v Turistično informacijskem centru (TIC) Kanal.

Liški pustje: pustovanje 2024

Dejan Žnidarčič

Uvod v letošnje pustovanje Etnološkega društva »Liški pustje« je bilo malo bolj nenavadno kot običajno. V sklopu razstave ONE World-ONE Family, kjer so bili razstavljeni tudi predmeti Pavla Medveščka, sta namreč lika Bajerja pušpanovega in Ramauša belega odpotovala v Dubai. Mislim, da je bil to najbolj oddaljen kraj, kjer je bil kadar koli fizično prisoten liški pust. Ne bom zanimal, da me je bilo nekoliko strah, ko sta lika zapuščala domače ognjišče, ampak mi je sama misel o tem, koliko bi to pomenilo mojemu pokojnemu očetu Branaku, vlivala pogum.

Ker je bil letos pust zelo zgodaj, smo se takoj po novoletnih praznikih zbrali na občnem zboru in sprejeli plan za pustovanje 2024. Že tradicionalno smo se v soboto, 3. februarja, ob petih zjutraj zbrali v Kanalu, natovorili avtobus in se odpravili proti Ptujju. Otvoritveno Etno povorko (mogoče se je v preteklosti drugače imenovala) na Ptujju obiskujemo že od leta 1991. Obisk smo izpustili samo med časom korone, ker je bila povorka odpovedana. Nedelja je bila, kot mi včasih fantje povedo, »tista za dušo«. Obiskovanje vasi pod Kanalskim Kolorvratom in s tem ohranjanje žive kulturne dediščine ima nedvomno poseben čar.

Naj tukaj kot zanimivost omenim, da je bil leta 2020 liški pust tudi vpisan v register nesnovne kulturne dediščine.

No, okoli 10. ure smo se dobili v Kanalu, se malo podružili in se nato oblekli v like in se s kombiji odpravili proti vasi Markiči. Tam so nas pričakali tako domačini kot tudi fotoreporterji iz Italije in Belgije, ki dokumentirajo tradicionalna pustovanja po Evropi. Naj samo omenim, da je vas Markiči zibelka novejšega aluminijastega liškega pusta in tudi rojstni kraj mojega očeta. Pot se je nadaljevala v vas Bajti in nato Ukanje. Seveda smo morali ob vseh dobrotah in prijetnih gostiteljih kar pohiteti, da ne bomo prepozni v vasi Britof. Tam smo obiskali slikovito vas, nato pa nas je čakala tista dobra jota v Okrepčevalnici Britof. Sledile so vasi Fili, Strmec in pri zadnji hiši v vasi Lovišče nas je ujela že trda tema. Sledila sta vrnitev v dolino in dobra večerja pri Samu in Ivani Beridan v Avšju. Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil kmetiji Pr' Lukčevih za izvrstno pogostitev. Ob prijetni muziki svojih pustnih muzikantov smo lepo zaključili večer.

Glede pustovanja po vaseh, bi rad poudaril, da smo bili tako jaz osebno kot drugi člani društva nadvse veseli mla-

Med prikazovanjem izdelave maske (Foto: arhiv Liški pustje)

dih fantov iz Liga, ki so se oblekli v »ta grde« in smo skupaj zvonili po vaseh. Če bomo hoteli, da se bosta tradicija in zgodba nadaljevali, nam bodo prav mladi fantje v največjo pomoč. Sledilo je nekaj dni počitka, nato je prišla sobota, 10. februarja, in ponovno smo natovarjali avtobus, tokrat za odhod v Ribnico. V nasprotju s prejšnjim vikendom je bilo tukaj vreme malo drugačno. Kljub dežju je za čas karnevala nehalo deževati in vreme je vzdržalo toliko časa, da smo se kolikor toliko suhi vrnili do avtobusa. Je pa slaba vremenska slika za prihodnji dan pripravila organizatorje karnevala v Cerknici do tega, da so karneval, kamor smo bili namenjeni, odpovedali. Nedeljo smo pustje počivali, a se kljub temu že pripravljali na pustni torek.

Pustni torek smo začeli v Osnovni šoli Miren. Otrokom sem pokazal izdelavo aluminijastih in bakrenih mask, povedal malo zgodovine, fantje in možje pa so se oblekli v »ta grde« puste in ramaštona. Nato smo se odpravili v podružnično šolo Kostanjevica na Krasu, kjer smo vajo ponovili, in na koncu še v podružnično šolo Bilje, kjer smo nato tudi zaključili pustovanje 2024.

Naslednji dan me je v Kanalu v delavnici in malem muzeju liškega pusta obiskala prijetna skupinica otrok iz Tolmina. Žal smo določene obiske šol, razne prireditve in obiske malega muzeja morali zavrtniti, saj bi se nam tako časovno kot logistično ne izšlo.

Liški pustje na razstavi v Dubaju (Foto: Eddie Evilla)

Pustovanje po vaseh v vasi Markiči, 2024 (Foto: arhiv Liški pustje)

Letos pa je po končanem pustu zagledal luč sveta tudi videospot z naslovom Mlado sonce v izvedbi Zvezdane Novaković, v katerem smo liški pustje odigrali posebno vlogo. Naj omenim tudi razstavo v Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije, kjer gostujemo tudi mi.

Medtem ko čakamo na drugo pustovanje, pa se bomo skupina Parkeljni Kanal ob Soči, ki delujemo pod okriljem Etnološkega društva Liški pustje že novembra podali na razna srečanja parkeljnov v Sloveniji in zamejstvu. Seveda pa se bomo v Kanalu ponovno videli tudi na Miklavžev večer pred občinsko stavbo, ko bomo v spremstvu Miklavža obiskali otroke.

Kalski pust in cundrin v novi preobleki

Mojca Kofol

Na pustni torek, 13. februarja, so se kalske tradicionalne pustne maske, katerih nosilka je Folklorna skupina Kal nad Kanalom, predstavile v polni dvorani na muzejskem torkovem večeru na Gradu Kromberk.

Večer je povezala Kristina Furlan z gostjami: Darjo Rijavec, predsednico folklorne skupine, Elzo Pavšič, oblikovalko tako kalskih folklornih kot pustnih kostumov in mask, ter etnologinjo Ingo Miklavčič Brezigar, ki folklorno skupino spremlja od samega začetka delovanja.

Folklorniki so se, kot je povedala Darja Rijavec, oživljanja pusta po starem lotili z veliko odgovornostjo ter zavestjo, da je pustovanje del našega ljudskega izročila, kulture in tradicije, ki jo želijo podoživeti in ohraniti za nadaljnje rodove.

Predstavili so se: pust (ta star, ta grd), pustovka (ta stara, ta grda), godci, klabason ter seme: ženin in nevesta, kmet in kmetica, orožnik v uniformi s svojo ženo, zdravnik z medicinsko sestro, meščanski par, berač in beračica ter dva lika iz časov prastarih obredov: pu 'n pu (ne

teč ne meš) in cundrin.

Gre za rekonstrukcijo starega kalskega pusta iz obdobja med obema vojnama, cundrin in pu 'n pu pa sta prvinski maski tega okolja imenovani tauriščne po etnoloških zapisih Pavla Medveščka. Znani sta tudi mahošar in makinc. Naši predniki so pustovanju rekli mahošerija, nanjo pa je žive spomine ohranil Anton Humar iz Podgozda. Tauriščne so bile po izročilu prednikov gozdni duhovi, ki so preganjali zimo in naj bi leta 1914 nazadnje obhodili kalske vasi.

Kalski pust v Goriškem muzeju (Foto: Goriški muzej)

Lik pusta je izdelal Aleksander Humar po spominu iz otroških let. (Foto: Goriški muzej)

Elza Pavšič je predstavila potek dela za kalske maske, ki so bile narejene za vsak lik posebej po kalupih iz gline in v stari tehniki iz lepila in časopisnega papirja. Predstavila je tudi izdelavo novega kostuma za cundrina, kot zanimivost za tiste, ki jim številke drugače govorijo: »Za vse delo bi sama porabila 21 dni, če bi delala osem ur na dan. Skupno pa je pri delu sodelovalo kar 20 ljudi, z različnimi znanji, časom in prispevanim materialom. Iz različnih starih oblek in blaga je bilo izrezanih 1080 trakov v določeni velikosti in na belo zašito ogrinjalo s špago privezanimi 300 cofi s po tremi ali štirimi trakovi. Cundrin tako na sebi nosi toliko blaga, da bi samo iz cofov pokrili sobo, veliko 15 kvadratnih metrov.«

Predvajan je bil tudi del dokumentarnega filma »Na kalskem berjarju«, kjer

so folklorniki pustne običaje in potek rekonstrukcije prikazali ob svoji desetletnici delovanja, in predstavljena njihova knjižnica Pust v Kalu nad Kanalom.

Na Kalskem je letos cundrin v novi preobleki najprej obiskal folklorno skupino po plesnih vajah na debelo nedeljo, na pustni torek pa je z velikim zvoncem ozorom, na katerem je pritrjena mačja kost, tekkel med pustnim sprevedom ter po stari navadi obiskal kalske vasi in otroke podružnične osnovne šole in vrtca Kal. Pusta so nato v Kalu nad Kanalom kot običajno na pepelnično sredo zažgali ter z njim simbolično pokopali vse slabo v pričakovanju pomladi in z njo nove rasti.

Kalski pust, ki ga želijo postaviti še na oder in v koreografijo, je v čakanju na vpis v register nesnovne dediščine. Bil

Cundrin v novi preobleki je najprej obiskal folklorno skupino. (Foto: arhiv FS Kal nad Kanalom)

je prisoten tudi med Prešernovim smenjajem in na razstavi Slovenske ljudske maske Zveze ljudskih tradicijskih skupin Slovenije v Mestni knjižnici Kranj.

Poslanci soglasno podprli Predlog novele zakona o varstvu okolja ZVO-2A

Društvo EKO Anhovo in dolina Soče, foto: Daniela Löhn

Predlog novele zakona o varstvu okolja, ki sta ga Društvo EKO Anhovo in Inštitut 8. marec v obliki ljudske iniciative, s 5000 podpisi podpore volivk in volivcev, predlagala v sprejem Državnemu zboru RS, je bil v četrtek, 7. marca, potrjen. Podprlo ga je kar 68 od skupno 75 poslank in poslancev, kar pomeni, da je bil zakon sprejet z ustavno večino.

Sprejem zakona, ki sistematično ureja sosežig odpadkov v industrijskih pe-

čeh, je že skoraj desetletje ena temeljnih zahtev Društva EKO Anhovo, saj je trenutna ureditev sosežiga nesmiselna in krivična do prebivalcev, ki živimo v okolici takšnih obratov. T. i. sosežigalnicam, med katere sodijo tudi cementarne, je dovoljeno nekajkrat bolj obremenjevati okolje s potencialno nevarnimi izpusti, kot je to dovoljeno specializiranim sežigalnicam odpadkov. Nevarne emisije dimnih plinov, ki nastajajo pri sosežiganju, lahko močno škodujejo človeškemu

zdravju, kar opozarja tudi zdravniška stroka.

Med javno razpravo je predlog požel veliko podporo tako naših občanov kot tudi parlamentarnih strank, ki so se zavedale pomena ureditve zakonodaje. Posebej veseli smo, da se je politika končno poenotila in konstruktivno pristopila k sistemskemu urejanju področja sosežiga odpadkov. Poslanke in poslanci so razumeli, da je pravica do življenja v čistem in zdravem okolju pravica vseh državljanov, ne glede na njihov kraj bivanja.

V preteklosti je bilo že več pobud izenačitve normativov za sosežig v industrijskih pečeh s sežigom odpadkov, vendar so se končale neuspešno. Sprejem predloga novele zakona je dokaz, da je aktivna družba še kako pomemben generator družbenih sprememb.

Vsem občankam in občanom, zvestim podpornikom in vsem, ki ste po svojih najboljših močeh sodelovali v kampanji Naj Anhovo zadiha, se iskreno zahvaljujemo za pomoč in podporo, ki nam jo izkazuje.

O dogodku »Pomoč azbestnim bolnikom«

Lojzka Reščič, Društvo obolelih zaradi azbesta

V petek, 12. januarja 2024, smo člani Društva obolelih zaradi azbesta v dvorani

ni kulturnega doma v Desklah pripravili dogodek »Pomoč azbestnim bolnikom«.

Dogodek smo načrtovali že za 27. oktober 2023, pa je takrat zaradi poplav in zaprtja cest odpadel.

Predavatelji in govorci na dogodku (Foto: arhiv Društva OZA)

V januarju nam je uspelo in zahvaljujemo se vsem, ki ste se nam pridružili: predavateljem, gostom, županu in podžupanoma, novinarjem, zdravnikom in drugemu zdravstvenemu osebju ter seveda vsem udeležencem. Dogodek je vključeval štiri zanimiva predavanja in si ga lahko ogledate na spletni strani društva: Pomoč azbestnim bolnikom – Društvo OZA – Društvo obolelih zaradi azbesta (društvo-oza.si).

[Celoten prispevek je na portalu Moja-Občina.si, Kanal ob Soči.](#)

INTERVJU

Klara Križnič: »Zdaj vem, da je najpomembnejša beseda hvala ali, kot bi rekli v Larabangi, anitumagha.«

Maja Kodolja Cencič, foto: osebni arhiv Klare Križnič

Klara Križnič, nekdanja učenka Osnovne šole Deskle, se je po končani gimnaziji v Novi Gorici odločila za študij fizioterapije. Obiskovala je Zdravstveno fakulteto Univerze v Ljubljani, sedaj pa je zaposlena na Ginekološki kliniki UKC Ljubljana. Lansko poletje se je pod okriljem Fizioterapevtov brez meja odpravila na humanitarno odpravo v Gano.

Zakaj si izbrala študij fizioterapije?

Že od nekdaj sem vedela, da si želim opravljati delo, s katerim bi lahko pomagala ljudem. Poleg tega pa sem zaradi osebnih izkušenj bila že v otroštvu deležna bližnjega srečanja s fizioterapijo. Takrat se je v meni prebudila želja, da bi nekoč tudi sama postala fizioterapevtka. Prav ta želja me je spremljala tudi v srednji šoli do samega študija.

Kaj te je navdušilo za sodelovanje v humanitarni odpravi in zakaj Gana?

Že v osnovni ter srednji šoli sem veliko delovala kot prostovoljka, saj me je veselilo delo z ljudmi in sem jim z veseljem

pomagala. Poleg tega pa zelo rada tudi potujem in odkrivam nove koticke sveta. Tako sem že kot otrok gledala filme o slovenskih humanitarnih odpravah in sanjala o tem, da bi se tudi sama kot pro-

stovoljka lahko udeležila takšne odprave. Ko sem izvedela za zavod Fizioterapevti brez meja, sem se brez pomislekov prijavila na odpravo.

Sama nisem imela posebnih želja, kam

točno si želim na odpravo, tako da sem se potem po pogovoru z drugimi prostovoljkami odločila za Gano. V podсахarski Afriki namreč tudi še nisem bila in so me zanimali njihova kultura, življenje ter seveda zdravstvene razmere.

Kako je potekala odprava in kakšne so tam razmere?

Same priprave na odpravo so se začele že več mesecev pred samo odpravo s pripravami, cepljenji, urejanjem viz ter zbiranjem donacij. Nato smo se 1. avgusta kot skupina petih študentk fizioterapije odpravile v Gano. Po dvodnevnem potovanju čez celotno državo smo prispele v vas Larabanga, kjer smo bivale in opravljale prostovoljno delo.

Tam smo delale kot fizioterapevtke, saj jih tam sploh ni. Obravnavale smo paciente z ortopedskimi, nevrološkimi in ginekološkimi obolenji. Zdravstvene razmere so v primerjavi z Evropo zagotovo slabše. Težave so že sama higiena, dostopnost zdravstvenih storitev ter ozaveščenost prebivalstva. Pogosto smo se srečevale z deformacijami in stanji, ki jih pri nas zaradi boljše oskrbe sploh ne vidimo. Tudi življenjske razmere so veliko slabše.

Ti je ostal kateri dogodek posebej v spominu?

Ko smo v zdravstvenem centru v Larabangi osebju predale zbrane sanitetne materiale in je medicinski tehnik Isaac rekel, da tudi če bi prinesle zgolj eno škaflo rokavic, bi bilo že to ogromno. Rokavic namreč v tistem trenutku v zdravstvenem centru sploh niso imeli. Takrat smo spoznale, da tudi z majhnimi dejavnji lahko naredimo veliko spremembe.

Kako je potekal vaš vsakdan in koliko časa si bila tam?

Naše delo je bilo strukturirano zelo podobno kot doma. V zdravstvenem centru so nam prepustili eno ambulanto, kjer smo obravnavale paciente. Vsak dan pa se je del naše skupine odpravil tudi na teren po vasi do ljudi, ki do nas sami niso mogli priti.

Med svojim prostim časom pa smo se udeležile raznih športnih dogodkov v vasi, tradicionalnih plesov ter si ogledale naravne in kulturne znamenitosti pokrajine.

V Gani sem preživela šest tednov.

Kaj se te je najbolj dotaknilo?

Spoznanje, da stvari in dobrine, ki smo jih deležni doma, niso samoumevne drugod po svetu. Da je dejstvo, da se

zjutraj zbudiš, poješ zajtrk in greš v šolo ali službo, že ogromen privilegij in da moramo to bolj ceniti. Da se tudi v trenutkih, ko nam ne gre vse po načrtih, zavedamo, kaj vse imamo, in da smo za to hvaležni. Zdaj vem, da je najpomembnejša beseda hvala ali, kot bi rekli v Larabangi, anitumagha.

Kakšni so občutki, ko si postavljen v njihove situacije?

Občutki so zelo različni. V sami skupnosti sem se počutila zelo sprejeto, saj so domačini vedeli, da smo tam zaradi njih in jim pomagamo ter so naše delo spoštovali in cenili. Po drugi strani pa je ves čas prisoten tudi nekakšen občutek krivde, saj se šele tam zaveš, kaj vse imaš doma in da pogosto tega ne ceniš. Med celotno odpravo pa je bil zagoto-

vo najslabši občutek, ko sva s kolegico obiskali grad v mestu Cape Coast. Tam so namreč belci imeli Afričane ujeete ter jih prodajali kot sužnje in jih pošiljali v Brazilijo in Ameriko. Takrat se resnično zaveš svojega belega privilegija in nehumanosti, ki se je dogajala v Afriki in ki se v bolj prefinjeni obliki dogaja še danes.

Pred odhodom ste pomagale tudi kot krvodajalke?

Med svojo odpravo smo darovale tudi

kri za fanta, ki je potreboval nujno operacijo zaradi kroničnega osteomielitisa. Krvi v bolnišnici namreč ni bilo, njegovi družinski člani pa zaradi slabokrvnosti, ki je posledica neustrezne prehrane, niso bili primerni krvodajalci.

Kakšne načrte imaš za prihodnost, se boš v Gano še vrnila?

Se še odločam za nadaljnji študij, zagotovo pa bom ostala aktivna na področju prostovoljstva ter zdravja za ženske.

V Gano se kot vodja letošnje odprave vračam avgusta. Na tej točki bi pozvala tudi bralce, ki bi nas želeli podpreti s finančno ali materialno pomočjo (stare prve pomoči, pripomočki za vadbo, sanitetni material), da lahko stopijo v stik z nami po elektronski pošti: fizioterapevti.brez.meja@gmail.com. Stroške celotne odprave namreč krijemo prostovoljci sami, prav tako pa s seboj odnesemo tudi zbrane materiale za podporo zdravstvenega centra.

Tince in Božički na motorjih

Majda Rejec, foto: Diana Feri

Plesna skupina Tince je tudi letos z veseljem sodelovala na prednovoletni prireditvi Božički na motorjih. Gonilna

sila prireditve je že 18 let gospod Erik Breščak, tudi sam nekdanji pacient bolnišnice v Stari Gori. Namen prireditve je

popestriti prednovoletno dogajanje na Goriškem, predvsem pa polepšati dan otrokom oddelka za invalidno mladino v Stari Gori. Prireditev ima dobrodelno noto – zbiranje prispevkov in daril za invalidne otroke. Tudi Tince so v Božičkov koš dodale svoje darilo.

Tince so se motoristom, ki grejo na pot iz Branika, pridružile v Mercator centru v Kromberku, nato pa se z njimi podale do bolnišnice v Stari Gori. Zaplesale so božično-novoletne plesne in s svojo energijo, smehom in optimizmom navdušile prisotne. Upamo, da so tudi Tince prispevale k risanju nasmeha na otroških obrazih.

Novoletno srečanje upokojencev z jubilanti

Klelija Dolenc, foto: Bruno Bizjak

Novoletno srečanje Društva upokojencev Kanal z jubilanti je bilo tokrat organizirano v Desklah, v bifeju »Pri Tanji«. Na srečanje so bili povabljeni jubilanti, ki so v preteklem letu praznovali okrogle jubileje 80, 85, 90, 95 ali 100 let, ter zlatoporočenci. Vseh jubilantov je bilo 47, zlato poroko pa so praznovali štirje pari. V uvodnem govoru predsednika društva Franca Komaca, ki je udeležence pozdravil in jih na kratko seznanil z opravljenimi nalogami v preteklem letu, je bilo čutiti zanos in hkrati skrb, kako nadaljevati delo v prihodnje. Sledil je pozdravni govor župana Mihe Stegla, zatem pa je besede pohvale izrekel še Zlatko Martin Marušič, predsednik PZDU. V nadalje-

Zlatoporočnica Helena in Ivan Stanič prejmeta darilo iz rok predsednika Franca Komaca.

Jubilanti 85 let: Danijel Madon, Martin Jakopič in Marjan Šuligoj (z leve proti desni)

vanju so prisotni jubilarji prejeli darilo, tisti, ki so se opravičili, pa so darilo prejeli kasneje na svojem domu. Zlatoporočenci smo prejeli plaketo in unikatno čipko naših klekljaric, ki jih že dolga leta z veliko elana vodi njihova mentorica Nevenka Malnič. Hvala vsem klekljari-

cam za vsa dosedanja prizadevanja pri izdelavi izvirnih čipk.

Za odlično jedačo in pijačo je poskrbela Tanjina ekipa, za še boljše razpoloženje pa je skrbel nekdanji član Laposov Mauro. Večer so popestrile tudi družabne

Jubilanti 80 let: Maks Povšič, Bogomil Sivec, Anton Kralj, Marjan Mugerli, Franko Pavlin in Marina Lenardič (z leve proti desni)

igre. Sproščen pogovor udeležencev, pesem, ples in vici – vzdušje je bilo spet enkratno.

Vsem jubilarantom še enkrat iskrene čestitke.

Devetdeset let Lidije Rahotina

Besedilo in foto: Majda Rejec, Društvo upokoencev Deskle - Anhovo

Lidija Rahotina je 25. novembra 2023 praznovala devetdeset let. Kar nekaj generacij članov naše krajevne skupnosti se je spominja kot prijazne in predane učiteljice.

Rodila se je v Vignoli, mestu blizu Bologne, v Italiji. Njen oče, železniški delavec, je bil kot državni uslužbenec v času fašizma premeščen na delo v osrednjo Italijo. Ker zaradi poškodbe na delu ni mogel več opravljati dela na progi, so ga poslali na dodatno izobraževanje in ga po zaključku premestili v Firence.

Lidija je prvi razred osnovne šole obiskovala v Firencah. Zaradi začetka druge svetovne vojne so se leta 1941, v upanju na večjo varnost, preselili k staremu očetu na Gorenje Polje. Tu je Lidija zaključila drugi in tretji razred, seveda v italijanskem jeziku. Učiteljica je bila Italijanka iz Gorice in nanjo ima Lidija lepe spomine. Pri pouku so govorili le italijansko, toda med odmori in med sabo so se lahko pogovarjali v slovenščini, le preglasni niso smeli biti, da jih ne bi slišala nepoklicana ušesa. Doma so vedno govorili slovensko, tudi ko so živeli v Firencah.

Pred priključitvijo Primorske k Jugoslaviji so imeli na izbiro ostati v Jugoslaviji ali se vrniti v Firence, kar jim je kot opantom omogočalo mednarodno pravo. Odločili so se za Jugoslavijo in ostali na Gorenjem Polju.

Nižjo gimnazijo je obiskovala v Gorici. Prevoz v šolo je bil kar zapleten. Mosto-

vi med levim in desnim bregom Soče so bili porušeni, zato so se do ceste v Rodežu pripeljali z barko, nato pa pot nadaljevali v železniškem vagonu, prirejenem za prevoz po cesti. Italijanski dijaki so jih, ko so hodili mimo njihove šole, žalili, saj so jih obkladali s priljubljeno fašistično psovko za Slovane »ščiavi«, kar je pravzaprav skovanka iz Slovani in sciavi (sužnji). Slovenski dijaki so se na glavnem trgu v Gorici udeleževali tudi shodov za priključitev Primorske k Jugoslaviji, kjer so jih ponavadi pričakali karabinjerji s curki vode.

Gimnazijo je zaključila v Šempetru, kamor so po priključitvi preselili slovensko gimnazijo iz Gorice. Šolanje je nadaljevala na učiteljskišču v Tolminu. Po zaključenem učiteljskišču je bila z dekretom poslana na Primskovo na Dolenjskem. Razmere so bile uboge. Nastanjena je bila v stari kmečki hiši, bolj shrambi kot hiši, kje je prenočevala, kuhala pa si je na majhnem gašperčku pri lastnici hiše. Pouk je potekal dopoldne in popoldne.

S Primskovega so jo premestili v Šenstrupert. Poučevala je v četrtem razredu.

V razredu je bilo 41 otrok različnih starosti, tudi trinajst- in štirinajstletnikov, ki učiteljice, komaj kaj starejše od sebe, niso imeli namena upoštevati. Toda Lidija je vedela, kako jih pridobiti na svojo stran. V razred je prinesla žogo, uvedla telesno vzgojo in igre z žogo. Postali so prijatelji.

Četudi se je med Dolenjci počutila dobro, si je želela vrnitve na Goriško, bližje domu. Njeni prošnji so ugodili in premeščena je bila v Medano, od tu pa za vodjo šole v Kožbano. Pot v službo je bila dolga in utrudljiva. Do Plav se je vozila

z vlakom, potem pa nadaljevala peš čez Strmec, uro in pol hoje, da je prišla do šole. Kasneje si je kupila kolo, pravo bogastvo za tisti čas, in si z njim vsaj nekoliko olajšala pot. Končno se je zaposlila na Osnovni šoli Deskle in tu ostala do upokojitve.

Delo učitelja ji je bilo pisano na kožo. Kjer koli je bila, se je vživela v okolje, stkala vezi z otroki in prebivalci, saj je bila zelo prilagodljiva in povsod ji je bilo prijetno.

Njena strast je bilo tudi gledališko

ustvarjanje. Že na Dolenjskem je imela gledališko skupino in režiranje gledaliških predstav je nadaljevala vso delovno dobo.

Lidija, ki ima tri otroke, še vedno živi v lastnem stanovanju v Anhovem, sama skrbi zase in pravi, da se kljub temu, da jo hčerke vabijo k sebi, še vedno najbolje počuti doma. Seveda jo otroci obiskujejo, pa tudi sama preživi po nekaj dni pri njih, toda čez lastni dom ga ni.

»Tršica« Lidija, želimo vam še mnogo lepih dni tu med nami.

Devetdeset let Slavke Lapanja

Besedilo in foto: Majda Rejec, Društvo upokojencev Deskle - Anhovo

V sredo, 15. novembra 2023, je Slavka Lapanja praznovala častitljivih 90 let. Rodila se je v revni, bajtarski družini kot peti od dvanajstih otrok. Svoje zemlje, razen majhnega vrta ob hiši, niso imeli. Obdelovali so državno gmajno v bližini, da so lahko redili kravo, nekaj kokoši in prašiča ter pridelali nekaj poljščin za preživetje. Starša sta hodila v dnino k premožnejšim kmetom, saj bi sicer tako številčna družina težko preživela.

S sedmimi leti je Slavka odšla za pestrno k mamini sestrični v uro in pol hoda oddaljeno vas. Otrok, ki bi še sam potreboval varstvo, je moral skrbeti za dojenčka. Majhna, drobna deklica ni bila le varuška. Nalagali so ji tudi druga dela, pogosto pretežka za drobno dekletce. Njena skrb so bili prinašanje vode iz »štirne« za potrebe gospodinjstva in napajanje živine, paša krave na gmajni, kuhanje in pospravljanje, celo vrečo pšenice ji je gospodinja naložila v oprtnik (koš) in jo poslala v dve uri hoda oddaljen mlin. V šolo ni smela, pa saj tudi obvezna ni bila. Zavidala je sosedovi hčerki, ki je vsako jutro odšla v šolo. Toda Slavka je bila vedoželjen otrok. S pomočjo sosedove deklice se je naučila pisati, brati in za silo računati.

S 14 leti se je vrnila domov in začela obiskovati šolo na Pečinah v tujem, italijan-

skem jeziku. Zaradi obilice snega pozimi pogosto ni mogla k pouku. V šoli niso imeli knjig in zvezkov kot danes. Pisali so na črno tablico kar z ošiljeno »opoko« (laporjem). Kreda je bila namreč predraga.

Mlada se je poročila na Ponikve, kjer sta z možem Jakobom kupila majhno hišo in nekaj zemlje. Mož se je zaposlil v cementarni v Anhovem, Slavka pa je redila kravo, obdelovala zemljo in skrbela za otroka Klaro in Slavka. Ker je bila vsakodnevna pot s Pečin v Anhovo prenapor-

na, je mož živel v Anhovem in se le ob prostih dnevih vračal domov.

V začetku šestdesetih let se je družina preselila v Anhovo. Tudi Slavka se je zaposlila v cementarni in tam delala do upokojitve. Otroka sta odrasla, se izšolala in si ustvarila svoje življenje.

Do lanskega leta je skupaj s sinom živela v Desklah. Kot članica Društva upokojencev Deskle Anhovo je bila aktivna zlasti na športnem področju in pri balinanju dosegala odlične rezultate. Redno se je udeleževala torkovih srečanj v Medgeneracijskem centru Pri Tinci in z nami hodila na izlete.

Danes živi v domu starejših občanov v Podsabotinu. Še vedno je aktivna, polna energije, vesela in dobrodušna. Udeležuje se delavnic in prireditev v domu ter uživa v sprehodih po domskem parku. Ker je vse življenje, od otroških let dalje, klekljala, to še vedno počne. Stene njene sobe krasijo prekrasne slike iz idrijskih čipk, na mizi pa je čudovit kvačkan prt, vse delo njenih pridnih rok.

Gospa Slavka, ob devetdesetletnici vam želimo vse dobro in še veliko klekljanih čipk.

Krajevni praznik KS Anhovo - Deskle

Jana Fabjančič

V četrtek, 15. februarja 2024, je KS Anhovo - Deskle priredila proslavo v počastitev krajevnega praznika. Proslava je namenjena vsem krajanom, posvečena pa je spominu usmrčenim talcem tik pred koncem vojne, 13. februarja 1945. S priznanji KS se spomnimo tistih, ki aktivno sodelujejo, se trudijo in pustijo svoj pečat pri delu v KS, pa tudi regiji in državi. Letos smo priznanje KS Anhovo - Deskle podelili ge. Nadji Berlot Dukšič, ge. Tari Berlot in ge. Mojci Petelin.

Tara Berlot je dobila priznanje KS Anhovo - Deskle za izjemne dosežke v reliju. Skupaj z Markom Grossijem sta člana ekipe AK Ajdovščina Motorsport. Pohvalita se lahko z nazivom državnih prvakov divizije 2. V generalni razvrstitvi slovenskega državnega prvenstva pa sta zasedla drugo mesto, takoj za aktualnim državnim prvacom Rokom Turkom. Tara je bogatejša tudi za naziv državne prvačkinje med sovozniki do 25 let. Leta 2022 sta se povzpela v najvišji dirkalni razred in postala državna podprvaka v Sloveniji. Istega leta je prejela tudi naziv najšportnica Kanala ob Soči. Lani sta po težkih preizkušnjah pridirkala naslov državnih prvakov 2023 v generalni razvrstitvi.

Nadja Berlot Dukšič je dobila priznanje KS Anhovo - Deskle za predano vodenje cerkvenega pevskega zbora Deskle. Nadja je vsestranska, zrela glasbenica, odlična izvajalka, organistka, zborovodkinja z veliko zavzetostjo in strastjo. Pred štiri leti se s prihodom v cerkveni pevski zbor Deskle postavila zbor na noge. Zastavila je nove cilje in pričakovanja, kar je

Priznanje KS Anhovo - Deskle so prejele Nadja Berlot Dukšič, Tara Berlot in Mojca Petelin. (Foto: Jernej Kravos)

dokazala na lanskoletnem dobrodelnem koncertu, katerega namen je bil popravilo orgel. Kljub službi, družinskim in drugim obveznostim se zboru razdaja na tedenskih vajah in nedeljskih mašah.

Mojca Petelin je dobila priznanje KS Anhovo - Deskle za dolgoletno sodelovanje z lokalno skupnostjo pri organizaciji proslav in kulturnih dogodkov. Že vse od prihoda na Osnovno šolo Deskle se njena poklicna pot prepleta z življenjem lokalne skupnosti. V naši KS skorajda ni bilo in še vedno ni kulturnega dogodka, kjer ne bi sodelovala. Vedno je bila zagovornica sodelovanja šole in društva ter bogatitve kulturnega razvedrila za vse generacije. Kot predstavnica šole in kasneje kot članica ter podpredsednica društva je sodelovala pri abonmajih za otroke in pomagala

uresničevati idejo o prvem samostojnem abonmaju za odrasle, ki se neprekinjeno odvija še danes. Kot idejna vodja, tančnočutna oblikovalka veznega besedila in predana mentorica učencem je Mojca že vrsto let podpisana pod številne prireditve v našem kraju.

Vsem, ki so se proslave udeležili, pa so večer čudovito popestrili zborček otrok iz vrtca Deskle, otroški pevski zbor OŠ Deskle ter pevke in pevci MePZ Jože Srebrnič Deskle.

Proslave so se udeležile obe podžupanji Občine Kanal ob Soči, ga. Barbara Fajdiga Perše in ga. Valentina Humar, ter direktorica občinske uprave mag. Katjuša Stanič. Čestitkam nagrajenkam in vsem krajanom se je pridružila podžupanja ga. Barbara Fajdiga Perše.

Pevski vikend

JSKD Nova Gorica, foto: atelje Pavšič Zavadlav in arhiv JSKD NG

Tradicionalna tridnevna Revija pevskih zborov Goriške se zadnji konec tedna v januarju odvija na odru Kulturnega doma Deskle. Na letošnji reviji se je predstavilo 26 zborov: ženski, moški, mešani pevski zbori in večji ter manjši vokalni sestavi, prvič pa je zapel Mešani mladinski zbor

Šempeter Vrtojba. Revija je, poleg Primorske poje, ena večjih pevskih manifestacij na Goriškem, saj je nastopilo okoli 550 pevk in pevcev. Po vsakem koncertu so se zborovodje pogovorili o svojem nastopu s priznano zborovodkinjo Andrejo Martinjak. Praznik petja je bil pospre-

mljen z besedami vodje Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Nova Gorica: »Hvaležni smo vsem, ki nas osrečujejo s pesmijo. Pevke in pevci so očarljivi vrtnarji, ki naš svet spreminjajo v cvetoči vrt. In tako skupaj preganjamo sivino in napovedujemo skorajšnjo pomlad.

«Tudi letos sem se razveselila povabila na revijo goriških pevskih zborov. Zbori so nastopili kar na treh večerih ter pripravili zanimive in pestre večere. Če so se lansko leto še čutile neposredne posledice težav, s katerimi so se zbori spopadali v času ko-

rone, pa so letos dokazali, da so že stopili korak naprej. Nastopi so bili urejeni in ubrani, raven pa se je pri marsikaterem zboru dvignila do te mere, da se je lahko uvrstil na regijsko ali državno raven. Zborovodjem čestitam in jih ponovno

spodbujam, da pri študiju skladb ne pozabijo na vsebino, na sporočilo, ki ga vsaka pesem nosi v sebi.

Vsem sodelujočim čestitam in želim uspešnega delovanja še naprej.

Andreja Martinjak

Sabina Volk Simčič, vodja JSKD Nova Gorica, in Mešani pevski zbor Jože Srebrnič Deskle

Vsako leto določeni obiskovalci prisluhnejo kar vsem trem koncertom.

Koncert vokalne skupine Divox

Andreja Konjedic, članica skupine Divox, foto: Matjaž Klančič

V okviru božičnih in novoletnih praznovanj je v soboto, 13. januarja 2024, v župnijski cerkvi sv. Jurija v Desklah zazvenel koncert nabožne oz. sakralne vokalne ter vokalno-instrumentalne glasbe.

Domačini so prijazno sprejeli dogodek in zgledno napolnili cerkveno ladjo.

Nastopila je vokalna skupina Divox iz Nove Gorice, mešani septet, ki ga vodi zborovodja in glasbeni pedagog **Jani Klančič**, čigar predniki so po mami strani prav iz Deskel, njegov dedek pa je bil tu cerkveni organist. Program skupine zajema predvsem aktualno, sodobno in kakovostno umetno zborovsko literaturo priznanih tujih skladateljev (V. Miškinis: Gloria, O. Gjeilo: Evening prayer) in enakovredno tudi slovenskih skladateljev (T. Bec: Missa pro juventute). S posebno afiniteto se lotevajo tudi lažjih skladb, npr. Irski blagoslov, pop pesem Pod zvezdami, ter slovenskih božičnih in ljudskih pesmi »a capella«. Skupino Divox, ki jo sestavljajo glasovno in glasbeno šolani pevci (razred Marjetke Luznik Brezavšček, GŠ Nova Gorica),

je na koncertu pri osrednji skladbi Jazz maši za mladino podprl na klaviaturah jazz pianist Blaž Pahor, v sklepni skladbi Večerna molitev pa še saksofonist Jure Pahor.

Kot gostujoči zbor se je s petimi pesmi z božično tematiko iz svetovne glasbene zakladnice predstavil še odlični Komorni zbor Grgar pod vodstvom Andreja Filipiča.

Skrbno naštudiran program je skupina Divox predstavila že v Šempetru pri Gorici, čaka pa jih še ponovitev na Kostanjevici v Novi Gorici. Poleg nastopov na zborovskih srečanjih in tekmovanjih vokalna skupina Divox želi svoje tehtno zasnovane sporede predstaviti predvsem na samostojnih koncertih, da bi občinstvo razveseljevala z ubranimi, izraznimi petjem ter se z mnogimi koncertnimi izkušnjami nenehno plemenitila.

Uspešno uresničen že 56. Teden kulture v Desklah

Vanda Colja

V Kulturnem domu v Desklah se pod pokroviteljstvom Kulturnega društva »SVOBODA« Deskle čez celo leto vrstijo številni dogodki za odrasle, mladino in otroke. V začetku leta praznujemo Teden kulture, kot so organizatorji naslovili vrsto glasbenih, slikarskih in gledaliških prireditev v čast največjemu slovenskemu prazniku kulture, imenovanemu Prešernov dan.

Zadnji konec tedna januarja so nas razveseljevali pevski zbori s tradicionalno prireditvijo Revija pevskih zborov Goriške z več kot 500 pevkami in pevci.

Februarja so si ljubitelji gledaliških predstav, tako tisti z abonmajem kot tudi brez, lahko ogledali komično dramo o razkrivanju skrivnosti, ujetih v mobilne telefone, z naslovom Popolni tujci v izvedbi SNG Maribor.

Na predvečer slovenskega kulturnega

Likovna skupina Svetloba Deskle na razstavi slik in kipcev Marice Kobal (Foto: Gregor Kobal)

praznika so deskljanski oder osvojili člani Etno bande Poseben gušt s pesmimi Iztoka Mlakarja.

V soboto, 17. februarja, so stekleno dvorano Kulturnega doma napolnili slikarji in ljubitelji slikanja. Likovna skupina Svetloba Deskle je v galerijo

pripeljala slikarko in kiparko iz Kulturnega društva KUL TU RA Renče Marico Kobal. Po krajšem kulturnem programu so si prisotni ogledali slikarske stvaritve. Kobalova je na ogled postavila tudi kipce svojih vnukov. Po ogledu razstave so se obiskovalci družili, kar je velikega pomena za vsakega človeka, saj nam kultura poleg občudovanja izjemnih prireditev ponuja in omogoča tudi sprostitev, odklop od televizorja, računalnika ali telefona.

V četrtek, 22. februarja, po so na svoj račun prišli še najmlajši, ki so si v Krajevni knjižnici Deskle ogledali predstavo Sovice Oke.

Tudi ta Teden kulture je bil izpeljan s finančno pomočjo Občine Kanal ob Soči.

Etno banda Poseben gušt v Kulturnem domu Deskle (Foto: KD »SVOBODA« Deskle)

Spominska slovesnost ob 79-letnici usmrtnice talcev ob visečem mostu v Desklah

Besedilo in foto: Krajevna organizacija Deskle Združenja borcev za vrednote narodnoosvobodilnega boja Nova Gorica

V torek, 13. februarja 2024, ob 11. uri je v Kulturnem domu Deskle potekala spominska slovesnost ob 79-letnici usmrtnice talcev ob visečem mostu v Desklah. Slovesnost je pripravila Krajevna organizacija Deskle, Združenja borcev za vrednote NOB Nova Gorica.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste se v tako velikem številu udeležili slovesnosti. Posebna zahvala gre učenkam, učencem, učiteljicam in ravnateljici OŠ Deskle, ki

Slavnostni nagovor – Gorazd Humar, predsednik društva TIGR Primorska

so s peštrim programom pokazali, da se zavedajo pomena spominjanja tragičnih dogodkov iz druge svetovne vojne.

Hvala pevkam in pevcem Partizanskega pevskega zbora Šempeter. Že vrsto let se nesebično odzivajo na povabilo in partizanske pesmi srčno zapojejo.

Letošnji slavnostni govornik je bil Gorazd Humar, predsednik društva TIGR Primorska.

Opomba uredništva: Govor je objavljen na portalu MojaObcina.si Kanal ob Soči.

Polaganje venca na spomenik talcem

Osemdeseta obletnica pohoda XXX. divizije NOB v Beneško Slovenijo

Klelija Dolenc, foto: Marijan Nanut

V soboto, 27. januarja 2024, je bila v večnamenski dvorani Osnovne šole Kanal spominska slovesnost v počastitev 80. obletnice pohoda XXX. divizije NOB v Slovensko Benečijo.

Sam pohod se je odvijal v noči z 31. januarja na 1. februar 1944. Brigade Simona Gregorčiča, Srečka Kosovela in Bazoviška so s pomočjo domačinov v neposredni bližini vasi Morsko prekorčale ledeno mrzlo Sočo in železniško progo Gorica–Jesenice ter nadaljevale pohod in boje v Goriških brdih, Posočju in Benečiji. Partizanske enote so prodrle daleč na ozemlje, ki je bilo s krivično Rapsko pogodbo dodeljeno Italiji, kjer so naši Beneški Slovenci doživljali največje potujčevanje in raznarodovanje. Po uspelem pohodu in zmagami nad okupatorjem se je večina borcev vrnila čez

Sočo v Slovenijo. Briško-beneški odred, ki je bil tedaj eden izmed enot XXX. divizije, je uspešno nadaljeval svoje vojaško, kulturno in narodnostno poslanstvo v Beneški Sloveniji in Goriških brdih vse do končne zmage.

Proslavo je organizirala Krajevna organizacija Zveze borcev za vrednote NOB Kanal, v sodelovanju z Občino Kanal ob Soči ter Krajevno skupnostjo Kanal.

V kulturnem programu so sodelovali Moški pevski zbor »Justin Kogoj« iz Dolnje Trebuše pod vodstvom zborovodje Mateja Kavčiča, Barski oktet iz beneške vasi Bardo, ki ga je vodil David Tomazetič, ter učenci OŠ Kanal Gaia Simčič, Anej Petrevčič in Matija Purgar pod mentorstvom učiteljice Marjane Tinta.

Najprej je udeležence pozdravil Franko Pavlin, predsednik KO ZB za vrednote NOB Kanal, za njim pa še župan Občine Kanal ob Soči Miha Stegel. Slavnostni govornik je bil Marjan Šarec, minister za obrambo Republike Slovenije. Med prireditvijo so odnesli venec k spomeniku pod vasjo Morsko, ob glavni cesti Deskle–Tolmin. Slovesnost so s svojo prisotnostjo počastili številni praporščaki. Med udeleženci je bila tudi nekdanja borka Gregorčičeve brigade Anica Cucek, s partizanskim imenom Planika, ki je v preteklem letu dopolnila častitljivih 100 let.

Na slovesnosti se je zbralo več kot 100 udeležencev. Po končani proslavi je sledilo družabno srečanje.

Govor Franka Pavlina, predsednika KO ZB za vrednote NOB Kanal

Polaganje venca k spomeniku

Fotokolaž dogodkov in prireditev

Pihalni orkester Salonit Anhovo na Reviji pihalnih orkestrrov Goriške 3. decembra 2023 v Kulturnem domu Bukovica (Foto: Atelje Pavšič Zavladlav)

Božično-novoletni koncert Pihalnega orkestra Salonit Anhovo z Nuško Drašček 23. decembra 2023 v Kulturnem domu Deskle (Foto: Damijan Simčič, ZOSO)

Zadnji nastop Pihalnega orkestra Salonit Anhovo v prejšnjem letu na Prazničnem decembru v Kanalu (Foto: arhiv Pihalnega orkestra)

Prireditev TD Kanal Praznični december v Kanalu od 27. do 29. decembra 2023 na trgu v Kanalu je bila množično obiskana. (Foto: Bruno Bizjak)

Božični koncert MePZ Jože Srebrnič v Drežnici (Foto: arhiv MePZ Jože Srebrnič)

Show koncert avtorskih skladb Branka Cvetrežnika s prijatelji (nastopajoči Alan Novinc, Miro Rijavec, Ana Liza - Darja Rijavec, Branko Cvetrežnik, Brigita Pregelj in Jože Pregelj) 9. marca 2024 v Kulturnem domu Deskle (Foto: Aljaž Peček)

Sprehod po jaslični poti na Liškem

Metoda Humar, foto: Janez Melink

Ob božično-novoletnih praznikih je na Liškem ponovno zaživela jaslična pot. Krajanji Liga, Čolnice in letos prvič tudi

Kostanjevice so na ogled postavili 30 jaslic. Vaščani Čolnice in Kostanjevice so jaslice postavili ob glavni cesti Kanal–

Lig, medtem ko so bile jaslice v Ligu na ogled pred hišami po vasi. Jaslična pot je obiskovalce pripeljala vse do cerkve na

Marijinem Celju, kjer so jaslice postavili otroci ob pomoči staršev. Turistično društvo Kolovrat Lig, ki je pobudnik jaslične poti, je v lanskem letu spodbudilo tako odrasle kot otroke, da izdelajo čim bolj izvirne jaslice, ki bi jih postavili na ogled na razstavi. Nekateri otroci so se na to pobudo odzvali, njihove jaslice so bile razstavljene v oknih bivše osnovne šole. Za vse postavljene jaslice so pripravljavci uporabili različne tehnike izdelave, načine, velikosti in lokacije postavitve, tako da je pot odražala izvirnost in pestrost idej. Člani društva so skupaj z otroki okrasili vas Lig s postavitvijo lučk in smrečic.

Kar nekaj let zapored so božično-novoletni prazniki deževni in megleni, kar pa ne preprečuje društvu, da organizira to zdaj že tradicionalno dejavnost, prav tako pa tudi ne obiskovalcem, da se sprehodijo po jaslični poti.

Turistično društvo Kolovrat Lig se zahvaljuje vsem, ki so prispevali svoj delež k jaslični poti 2023/2024, in jih spodbuja,

tako kot druge krajane, da se pridružijo pripravi jaslične poti 2024/2025.

Ob godu svetega Štefana v levpski cerkvi obudili žeganje konj

Uredništvo, foto: osebni arhiv Nine Levpušček Melinc

ŠKT društvo Levpa je aktivno koledarsko leto zaključilo v torek, 26. decembra, s praznovanjem tradicionalnega praznika svetega Štefana. Praznični dan se je začel z jutranjo sveto mašo v levpski župnijski cerkvi, ki nosi ime po svetniku Štefanu. Sveti Štefan je zavetnik konj, konjarjev, kočijažev in živine, saj legenda o njem pravi, da je z molitvijo, božjim blagoslovom in s svojo močjo ukrotil divjega konja.

Po ideji Martina Levpuščka, da bi po letih premora lahko ponovno obudili staro navado, je župnik Lojze Kobal po maši pred cerkvijo blagoslovil konjenike in njihove konje iz bližnje okolice.

Zvečer pa se je v večnamenski dvorani v Levpi odvila kulturna prireditev, na kateri so nastopali mladi levpski deklamatorji pod vodstvom Nine Levpušček Melinc in najmlajši plesalci, ki jih je vodila Rebeka Levpušček. Na klavirju je glasbeni točki s prečno flavto Neje in

saksofona Mije Levpušček spremljala Andreja Seljak. Zabavni program pa je zaključila amaterska igralska skupina Ga

pihnemo iz Podnanosa, ki je z uprizoritvijo komedije Krivica boli nasmejala vse zbrano občinstvo.

Mladi levpski deklamatorji

Glasbeno-plesna točka

Žegnanje konj

DU Stara Gorica in DU Deskle - Anhovo pred kapelico na Sabotinu nad Šentmavrom (Foto: zamejski Slovenci)

(Fotografija je bila objavljena v prejšnji številki Mosta, kjer je prišlo do napake pri zapisu imena DU Deskle - Anhovo, za kar se iskreno opravičujemo.)

Tolminski skavti v Levpi

Foto: tolminski skavti

V večnamenskem objektu športnega parka Levpa so zadnji vikend februarja taborili skavti iz Tolmina.

Zimski nočni pohod ob Soči

Maja Kodolja Cencič, foto: arhiv Društva rod Odporne želve Anhovo

Zimski solsticij ali zimski sončni obrat ponazarja prehod v nov letni čas, zato se na ta dan začne zima in je najkrajši dan v letu. Pri nekaterih ljudstvih je imel že v davni zgodovini pomembno vlogo. Kelti, ki so živeli tudi na območju današnje Slovenije, so verjeli, da takrat svetloba premaga temo, saj se od tega dne dalje dnevi ponovno začnejo daljšati.

Simboliko, da svetloba premaga temo, smo taborniki prenesli na svoj tradicionalni Zimski nočni pohod, na katerem z lučkami ponoči prehodimo del kolesarske poti Solkan–Plave. Pohod zaključimo v koči v Prilesju, kjer se po koncu pohoda ob dobri taborniški joti in čaju podružimo.

Taborniki rodu Odporne želve Zimski nočni pohod ob Soči organiziramo že od leta 2012. Letos je pohod potekal že desetič, udeležilo pa se ga je približno 80 ljudi. Imeli smo veliko srečo, saj nas je celo pot spremljala polna luna, zato svetilk skoraj nismo potrebovali. Pohoda se udeležujejo vse starostne skupine,

in sicer vse od prvošolcev pa do energije polnih upokojencev. To nas zelo veseli, da lahko na takšnem dogodku združimo vse generacije. Upamo, da bi število udeležencev ohranili, če ne povečali, in tako še naprej na pohodu uživali ob soju lune in zvezd.

Uspešno pustovanje v Desklah

Besedilo in foto: Društvo 5 minut

V soboto, 10. februarja 2024, se je v Desklah ponovno odvila pustna povorka, ki je že vrsto let glavni dogodek tega zimsko-spomladanskega obdobja v našem kraju. Kljub slabemu vremenu se je povorke udeležilo veliko pustnih šem. Obiskali so nas vodovodni delavci, jata orlov, skupina s Havajev, dimnikarke, Sneguljčica s sedmimi palčki, kavboji in Indijanci ter seveda deskljanski neutrudljivi rezon ter več posameznih maškar. Celoten sprevod je spremljala lokalna godba na pihala in skrbela za glasbene užitke. V poznem popoldnevu so se nam pridružili tudi pingvinčki z Antarktike, ki so k nam pripotovali kar na kosu ledu.

Za organizacijo dogodka že od leta 2019 skrbi Društvo 5 minut in se vsako leto trudi, da bi pripravili čim bolj nepozab-

no doživetje za vse obiskovalce.

Že v lanskem letu smo se v društvu odločili, da bomo dogodek spravili na višjo raven. Za zaključek pustnega rajanja smo pripravili ples pod prireditvenim šotorom v Desklah. Zabaval nas je Dejan Vunjak z Brendijevimi barabami, njihov nastop je dopolnjeval lokalni DJ Domači.

Prireditvev je bila z vidika organizatorjev uspešna in predvsem zaradi pozitivnega odziva obiskovalcev zabave in prebivalcev Deskel smo letos dogodek ponovili. Na letošnji veselici so za dobro vzdušje poskrbeli ansambel Vzrock in prav tako lokalni DJ Baromat, ki sta s svojo glasbo spravila v gibanje tako mlade kot tudi malo manj mlade obiskovalce. Priredit-

veni šotor je bil tako ponovno poln smeha, plesa in dobre volje.

Poleg povorke in veselice je bil del pustnega dogajanja tudi pogreb pusta, ki je bil organiziran v sredo, 14. februarja 2024, na placu v Desklah. S tem smo tudi zaključili letošnje pustovanje in se za eno leto poslovili od pusta.

V ozadju tako uspešne prireditve stoji veliko prostovoljcev in podpornikov, ki so s svojim trudom omogočili izvedbo dogodka. Društvo 5 minut se zahvaljuje Mladinskemu klubu Kanal, Krajevni skupnosti Anhovo - Deskle, Občini Kanal ob Soči, PGD Kanal, PGID Salonit Anhovo, piceriji Vinazza, rodu Odporne želve Anhovo, Okrepčevalnici Tanji in vsem prostovoljcem, ki so kakor koli prispevali k izvedbi dogodka. Hvala.

Fotokolaž pustovanja

Dimnikarji pred kulturnim domom v Desklah (Foto: PKK Tinca Deskle)

Del ekipe Pihalnega orkestra Salonit Anhovo, ki je sodelovala na deskljanskem pustu. (Foto: arhiv Pihalnega orkestra Salonit Anhovo)

Sneguljčica s sedmimi palčki (Foto: Maja Kodelja Cencič)

Pust v Ložicah (Foto: Martin Krašček)

Jata orlov (Foto: Maja Kodelja Cencič)

Pingvini (Foto: Maja Kodelja Cencič)

Skupina s Havajev (Foto: Maja Kodelja Cencič)

Ljwpski potapljači (Foto: arhiv ŠKTD Levpa)

Fotokolaž pustovanja na drsališču

Foto: Damjan Simčič ZOSO

Fotokolaž pustovanja šol in vrtcev

V Kanalu so ob spremstvu harmonike igrivo razveselili domačine pred občinsko stavbo. (Foto: arhiv vrtca Kanal)

Otroci in učenci na POŠ Kal nad Kanalom so naslikali pomlad. (Foto: arhiv vrtca Kanal)

Pustne šeme OŠ Kanal (Foto: arhiv OŠ Kanal)

Povorka, ki se je vila po deskljanski cesti in ulicah, je bila resnično dolga ... (Foto: arhiv vrtca Deskle)

... in je popolnoma napolnila tudi ploščad pred trgovino, kjer smo rajali vsi. (Foto: arhiv vrtca Deskle)

Pustovanje na OŠ Deskle (Foto: arhiv OŠ Deskle)

Kultura skozi otroške oči

Ana Tinta, foto: arhiv OŠ Kanal

V sredo, 7. februarja 2024, smo praznovali slovenski kulturni praznik. Prireditev je potekala eno šolsko uro v športni dvorani.

Tema letošnje prireditve je bila Kultura skozi otroške oči, ki je bila rdeča nit tudi za ustvarjanje pri pripravi panojev v šol-

ski avli. Želeli smo, da bi učenci pripravili točke tako, kot sami vidijo kulturo. V program so prispevali prav vsi razredi, od

Apel in čevljar

Prvošolci o kulturi

mladinskega pevskega zbora, glasbenih in instrumentalnih točk, deklamacij, lut-

kovne predstave in plesa. Med prireditvijo smo se spomnili na Franceta Prešerna in

večje slovenske kulturnike, ki nas spremljajo pri pouku med šolskim letom.

Lepa Vida

Ne bodi kot drugi

Regijsko tekmovanje First LEGO liga

Mateja Strnad in Bine Kurinčič, foto: arhiv OŠ Kanal

V soboto, 13. januarja 2024, se je v športni dvorani Osnovne šole Kanal odvijalo eno od treh regijskih tekmovanj First LEGO lige, ki se ga je udeležilo dvanajst ekip. Ekipe so se več mesecev pripravljale, sestavljale in programirale lego robote in razvijale svoje inovacijske projekte. V soboto pa je vsaka ekipa obrazložila svojo zamisel in izvedbo robotka, z njim tekmovala pri opravljanju zadanih nalog na tekmovalni mizi in predstavila inovacijski projekt.

Na tekmovanje so se naši učenci kot ekipa Lego škrtati pripravljali pri šolskem krožku FLL. Osnovna šola Kanal se je tekmovanja FLL udeležila prvič in se odlično odrezala, saj je robot Vladi hitro in uspešno opravil kar nekaj zastavljenih nalog.

Novoletni koncert

Mojca Jerončič, foto: arhiv OŠ Kanal

V petek, 15. decembra 2023, ob 18.00 je v večnamenski dvorani OŠ Kanal potekal novoletni koncert, ki so ga pripravili učenci otroškega in mladinskega pevskega zbora z zborovodkinjo Mojco Jerončič. Na klavirju jih je spremljala pianistka Mirjam Furlan. Z besedami slovenskih avtorjev je večer povezovala knjižničarka Tanja Močnik, prijetno in toplo praznično vzdušje pa je z dekoracijo dvorane ustvarila učiteljica Urška Humar Bajt. Za brezplačno tehnično izpeljavo koncerta so poskrbeli učenci avdio-video krožka: Nace

Otroški pevski zbor

Strnad, Mai in Tomaž Humar z mentorico Matejo Strnad.

Omeniti velja tudi učence soliste: Patrika

Mladinski pevski zbor

Šuligoja in Erika Kobala pri skladbi Mike me, mika ter Terezijo Žnidarčič, ki je zapela del skladbe Dedek Mraz.

Kaj pa skrivnostna melodija, ki se je slišala z odra izza zagrnjenih zaves pred začetkom prireditve? Ne, ni bil posnetek, kot so predvidevali nekateri obiskovalci koncerta. Na zvončke in ksilofone so glasbeno temo iz filma o Harryju Potterju zaigrale učenke: Marija Čelešnik, Vita Bavdaž, Amalija Koncut, Elena Gašič, Zoja Muznik in Ela Krpan.

Ob koncu prireditve so učenci 9. razreda pripravili novoletni bazar okraskov in voščilnic.

Prireditev ob dnevu samostojnosti in enotnosti

Nadja Pliberšek, foto: arhiv OŠ Kanal

Prireditev ob dnevu samostojnosti in enotnosti je bila tematsko obarvana. Tema je bila Mali princ. Na to temo so učenci v veselem decembru okrasili šolo. Motive za krasitev je oblikovala učiteljica likovne umetnosti. Učenci so se med poukom in pri pripravah na prireditev pogovarjali o bistvenih sporočilih Malega princa, kot sta: Kdor hoče videti, mora gledati s srcem in Bistvo je očem nevidno. Točke so obravnavale temo, a izvedbe so bile zelo različne. Nastopal je šolski pevski zbor, otroci iz vrtca, učenci razredne, pa tudi predmetne stopnje ter učenci s podružnične šole in skupina kluba L'uniti. Predstavili so se s skečem, dramatizacijo o Malem princu in dramatizacijo o sneža-

ku. Učenki višjih razredov sta ob spremeljavi kitare brali misli o svobodi. Med nastopi sta zaplesali dve skupini. Vse skupaj sta povezovala Martin in Neža, ki sta ob

zaključku prireditve učencem, učiteljem in ge. ravnateljici zaželela lepe praznike in razigrane počitnice, polne doživetij.

Šestdeset let Osnovne šole Deskle

Mojca Petelin, Osnovna šola Deskle

Mineva 60 let, odkar je nova šolska stavba na Srebrničevi ulici sprejela prvo generacijo otrok. To je priložnost, da se ozremo v preteklost, se veselimo trenutka in z navdušenjem zremo v prihodnost.

Pred 60 leti smo začeli potovanje z namenom izobraževanja in oblikovanja mladih umov. Začetki šolstva v našem šolskem okolju sicer segajo v sredino 19. stoletja, sama šolska stavba, kjer danes poteka pouk, pa je bila dograjena jeseni 1963. Čez tri leta je bila k šoli dozidana še telovadnica, čez dobri dve desetletji pa se je zaradi prostorske stiske in želje po enozmenskem pouku začela tudi gradnja prizidka. In danes ne moremo biti bolj ponosni na dosežke, ki smo jih zabeležili skozi desetletja. Ne le da se danes šola lahko pohvali s primerno prostorsko ureditvijo, ampak smo izredno veseli, da se lahko povežemo z različnimi organizacijami v kraju in širše, da znanje lahko širimo s sodelovanjem v razvojnih projektih, predvsem pa smo neizmerno ponosni, ko vidimo, da so naši učenci uspešni tudi na različnih tekmovanjih, v nadaljnjem izobraževanju ter da puščajo sledi v širšem družbenem okolju.

Predvsem nekdanji učenci nam velikokrat zaupajo, da so se pri nas imeli lepo in jih na osnovno šolo vežejo prijetni spomi-

ni. Naša šola ni le kraj, kjer se pridobiva znanje, temveč je tudi prostor, kjer se oblikujejo prijateljstva, razvijajo talenti, kjer se goji radovednost ter spodbujata ustvarjalnost in vztrajnost. Vsak učitelj, ki je stopil v učilnico, je sooblikoval našo šolo in vplival na generacije učencev. In vsak učenec, ki je sedel v šolskih klopih, je dodal svoj edinstveni pečat naši šolski zgodovini. V teh 60 letih smo skupaj rasli, se učili, se spoprijemali z izzivi in slavili uspehe. Z vsako generacijo učencev smo

soustvarjali edinstveno skupnost, ki je bogatejša zaradi različnosti posameznikov in njihovih prispevkov.

Ob tej priložnosti se spominjamo tudi vseh tistih, ki so s svojim trudom, znanjem in predanostjo omogočili, da smo tu, kjer smo. Zahvaljujem se ustanovitelju in vsem dosedanjim županom, ki so vedno podpirali razvoj šole in prisluhnili našim potrebam, vsem ravnateljem, g. Branku Sattlerju, ge. Elzi Kumar, ge. Elviri Godina, g. Vojku Grosarju, ge. Adeli Jerončič in g. Vojku Simčiču, ki so šolo vodili skozi leta in postavljali temelje za uspešno prihodnost, ter ne nazadnje učiteljem, ki so delili svoje znanje in navdihovali generacije učencev. Njihovo delo in predanost sta pustila trajen pečat.

Ob tej priložnosti se zahvaljujem vsem, ki so prispevali k uspehu naše šole – tudi staršem in učencem. Skupaj dan za dnem gradimo trdne mostove iz preteklosti v prihodnost.

V vseh teh letih se je seveda spremenila tudi vloga šole. Šola se nenehno prilagaja novim izzivom, tehnološkemu napredku in spreminjajočim se potrebam družbe. Naša naloga je, da ohranjamo in negujemo vrednote, ki so nas pripeljale do sem, hkrati pa odprto sprejemamo nove priložnosti za rast in razvoj.

Sodobna šola ni več v prvi vrsti prenašalka informacij, ki so v današnji družbi dosegljive skoraj na vsakem koraku, ampak

je priprava na življenje, je darilo zgodb, ki nam pomagajo rasti in odrasti, je darilo učiteljev različnih značajev, sošolcev, ki izzivajo naša čustva in odločitve, je darilo prijetnega ali včasih malo manj prijetnega okolja, svobode in omejitev, in ne nazadnje je darilo znanja.

Naj nam obletnica služi kot spomin, da smo del nečesa večjega, kot smo sami. Skupaj gradimo skupnost, ki temelji na znanju, spoštovanju in odgovornosti. V

želji po novih dosežkih in oblikovanju svetle prihodnosti se veselimo nadaljnjih izzivov.

Naj bo naša šola še naprej kraj, kjer se vsak posameznik počuti sprejetega, kjer se razvija odgovornost in kjer se vsak dan odpirajo nova vrata znanja.

Hvala vsem, ki ste del te zgodbe!

Proslava, pod katero so se podpisale učiteljice Katarina Glažar, Alda Zimic Ozebek in Mojca Petelin, nas je popeljala v svet Malega princa in lisice, ki sta jima živost vdahnili Brina Gabrijelčič in Domen Stanič, mladi pevci pa so poskrbeli za glasbeno popestritev.

(Povzeto po govoru ravnateljice Osnovne šole Deskle, mag. Ane Košuta Skok, november 2023)

Tradicionalni slovenski zajtrk z gospodom županom v vrtcu Deskle

Neža Rutar, foto: arhiv vrtca Deskle

Tradicionalni slovenski zajtrk je bil v našem vrtcu res poseben zaradi vseh dejavnosti, ki so se navezovale nanj, pa tudi zaradi obiska župana, g. Mihe Stegla. Že 13. leto zapored obeležujemo ta dan in vsako leto ga povežemo še s spoznavanjem lokalnih ponudnikov tradicionalne hrane in obrtnikov.

Letošnji slogan je bil Kruh za zajtrk – super dan in zato smo v četrtek, 16. novembra 2023, povabili gospe iz Tinc, da so nam prišle pomagat speči kruh. Ta odlični, domači kruh smo v petek, 17. novembra 2023, jedli skupaj z maslom, lokalnim medom, mlekom in jabolki na tradicionalnem slovenskem zajtrku.

Na ta posebni dan smo na zajtrk povabili tudi župana, gospoda Miho Stegla, in ravnateljico OŠ Deskle, gospo Ano Košuta Skok. Otroci so nam predstavili deklamacijo o kruhu in pripravili celotno mizo.

Otroci iz skupine Čebele so za Radio Koper odgovarjali tudi na vprašanja o tradicionalnem slovenskem zajtrku in si v vrtcu ogledali pripomočke, ki jih uporabljajo čebelarji.

Hvala otrokom in vzgojiteljicama Niki Mutavčič in Mojci Čuferli za družbo in postrežbo, g. županu in ge. ravnateljici pa za obisk.

Nagrajenci ŠPORTNIK GORIŠKE 2023 iz kanalske občine

Uredništvo, foto: ZKMŠ Kanal

Na letošnji prireditvi ŠPORTNIK GORIŠKE 2023 Športne zveze Nova Gorica, kjer so se izpostavili vidnejši dosežki goriških športnikov v preteklem letu in podelila priznanja najboljšim športnikom in športnim delavcem za dolgoletno delo v športu, se je podelilo 162 priznanj: 47 plaket, 98 medalj in 10 priznanj skupinam za tekmovalne dosežke ter 7 plaket športnim delavcem. Priznanja so prejeli tudi športniki iz naše občine, na prireditvi pa jim je čestitala tudi podžupanja Barbara Fajdiga Perše.

Športniki:

BRONASTA PLAKETA

Karmen Vogrič, izkušena kegljačica: 2. mesto na DP ZZZS posamezno in ekipno (Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih NG)

Rajko Breščak, strelstvo: 1. mesto na DP (Medobčinsko društvo invalidov Goriške)

ZLATA MEDALJA

Grega Okroglič, 1. mesto DP v odbojki na mivki U20 (Odbojkarški klub Salonit Anhovo - Kanal)

Vid Ranc (Odbojkarški klub Salonit Anhovo - Kanal)

Športni delavec:

BRONASTA PLAKETA

Dejan Gašparin (Košarkarsko društvo Nova Gorica – mladi)

Trener **Vasja Samec Lipicer** je skupaj s svojo ekipo ODBOJKARSKI KLUB GORICA – članska ekipa – prejel priznanje za **NAJ EKIPO**.

Prejemnik **POSEBNEGA PRIZNANJA** ob zaključku uspešne košarkarske kariere:

JAN MOČNIK

Tekmovalno kariero je začel leta 2002 v Novi Gorici, nato je igral v Sežani, v Ljubljani pri Olimpiji, v Postojni, Mariboru, Domžalah, na tujem je igral na Poljskem, v Italiji, na Kosovu, v Bosni in na Češkem. Leta 2019 se je vrnil v Novo Gorico, kjer je za KD Nova Gorica mladi

odigral še štiri sezone in v letu 2023 zaključil bogato športno pot.

Z različnimi ekipami je bil dvakrat državni prvak, trikrat pokalni zmagovalec, trikrat superpokalni prvak, prvak lige Alpe Adria, zaigral je na slovenski tekmi

vseh zvezd, all star, z reprezentanco pa je nastopal na EP U20 (povprečje 9,3 točke in 5 asistenc) in na turneji na Kitajskem s člansko reprezentanco Slovenije.

(Vir: Športna zveza Nova Gorica)

Nagrajencem je čestitala tudi podžupanja Barbara Fajdiga Perše.

Jan Močnik, prejemnik posebnega priznanja ob zaključku uspešne košarkarske kariere

Naj ekipa 2023 in trener Vasja Samec Lipicer

Državni prvak SLOVENIJA OFF-ROAD 2023

Jakob Čargo, foto: osebni arhiv Mateja Podgornika

Tudi leto 2023 je bilo za **Mateja Podgornika** vrhunsko leto, **ponovno je namreč postal slovenski državni prvak ter podprvak na Hrvaškem v pokalu Istrske riviere v off roadu**. Poleg tega je prav tako v slednjem pokalu zasedel tudi drugo mesto v skupni razvrstitvi. Prvič pa je nastopal za nov klub pod imenom Društvo ljubiteljev terenskih vozil

A.R.O. Trnje iz Črešnjevcev (Prekmurje), ki je po dolgih desetih letih zamenjal Extreme team Renče. Vozi z dodelanim avtomobilom Suzuki Vitara, ki ga uvršča v kategorijo do 2000 ccm, kjer je konkurenca najmočnejša ter najštevilčnejša. Spretnost vrtenja volana ter pritiskanja pedala mu je bila tako rekoč položena v zibelko, kar se kaže kot velika konku-

renčna prednost, kajti že na ogledu proge preverja najidealnejše linije ter pogoje za končni rezultat. Da ga ženeta neskončna motiviranost in volja, ni treba posebno omenjati, **saj je ta naslov prvaka že peti in podprvaka tretji, posameznih zmag pa ima več kot 100**. Seveda brez podpore družine tu ne gre. Ker pa je ta vrsta avto-moto športa še v nekakšni senci drugih panog, so največji izzivi finančni vidiki, saj so pokrovitelji največkrat sami vozniki. To so tisti, ki imajo radi ta šport in jim niso najpomembnejši rezultati. Matej si želi v prihodnje predvsem varno zbirati lovorike ter uživati v vsaki sekundi od samega starta pa vse do ciljne rampe. Za takšne rezultate je treba skrbno pretehtati vsako podrobnost ter vsak centimeter preizkušnje, da je končni cilj dosežen. Enako mu želimo tudi mi ter mu iskreno čestitamo za ves trud, požrtvovalnost, vztrajnost in zavzetost. V sezoni 2024 pa obilo užitka in sproščeni voženj, ki bodo zagotovile ponovni vrhunski rezultat.

Ekipa Alpacem Kanal II še brez poraza v III. DOL

Miloš Grilanc, OK Salonit Anhovo - Kanal, foto: Nina Vajd

Odbojkarji druge ekipe OK Salonit Anhovo - Kanal ponovno uspešno nastopajo v III. Državni odbojgarski ligi. V OK Salonit Anhovo - Kanal smo se ponovno odločili prijaviti našo drugo ekipo v tretje ligaško tekmovanje. Ekipo v sezoni 2023/2024 vodi izkušeni trener Rade Dačović.

Ekipa Alpacem Kanal v III. DOL po odigranih 17 krogih še ne pozna poraza. Trenutno je z 49 točkami na prvem mestu tretje ligaške lestvice.

Ekipa je mešanica izkušenih igralcev in kombinacija mladinske in kadetske ekipe. Za ekipo Alpacem Kanal v 3. DOL v sezoni 2023/2024 nastopajo: Jakob Bla-

žič, Tine Feltrin, Matic Kenda, Tadej Konjedic, Aleks Kovačič, Jaka Leban, Jernej Leban, Rok Leban, Nejc Markič, Aleks Mugerli, Dejan Mugerli, Leon Ostrouška, Matevž Ozebek, Gašper Pejič, Matija Perše, Tinej Pirih, Jan Pičulin, Tadej Ponikvar, Timotej Prezelj, Matija Simčič, Leon Vončina, Jose Alfredo Yedra

Utrinek z domače tekme v ŠD Kanal

Vasquez, Jan Škodnik in Urban Šljibar.
Trenner je Rade Dačovič.

Ekipa Alpacem Kanal II bo v sezoni 2024/2025 nastopala v 2. DOL.

V prepolni dvorani Pinta hotela Perla smo na prireditvi ŠPORTNIK GORIŠKE 2023 čestitali športnikom za uspehe, se zahvalili športnim delavcem za njihov prispevek v športu ter razglasili najšportnico, najekipo in najšportnika leta 2023. Priznanji sta za osvojeno 1. mesto v DP v odbojki na mivki U20 prejela tudi igralca članske ekipe Alpacem Kanal Grega Okroglič in Vid Ranc. Čestitke!

Naša Grega Okroglič in Vid Ranc sta prejela priznanje za športnika Goriške 2023.

Ekipa Alpacem Kanal II v sezoni 2023/2024

Ovire, tek in leteči predmeti – Športno društvo Dekatlon

Športno društvo Dekatlon

Društvo s sedežem v Desklah je bilo ustanovljeno pred nekaj leti z željo spodbujanja h gibanju v Občini Kanal ob Soči.

Tek z ovirami (angl. Obstacle Course Racing – OCR) je primarni šport, s katerim se društvo ukvarja. To je tek po urejenih poteh in brezpotjih z ovirami, kot so opičje plezanje (angl. Monkey Bars), plazenje pod žico, hoja po gredi, nošnje različnih predmetov, metanje sulice v pripravljeno tarčo, kdaj pa je treba tudi preplezati kakšno oviro ali se povzpeti po vrvi.

Drugi šport, s katerim se društvo ukvarja, je ultimate frizbi. Ekipni šport, kate-

rega cilj je s podajami osvojiti nasprotnikovo končno cono.

V telovadnici OŠ Deskle se nam lahko vsak ponedeljek od 19.00 dalje pridružite na poligon treningu, v sredo po 20.00 pa na frizbiju. Cilj društva so tudi organizacije tekmovanj, odprtih treningov/delavnic itd.

Drugega decembra lani je društvo v sodelovanju s frizbi ekipo Verti-GO, ki deluje pod okriljem društva, organiziralo prvi turnir ultimate frizbija z imenom GO With The Flow v Občini Kanal, kjer se je šest ekip iz Slovenije in dve iz Italije pomerilo v telovadnici OŠ Deskle v

formatu 4v4. Turnir je osvojila Italijanska ekipa I FIOI iz regije Veneto, ekipa Verti-GO pa je osvojila 2. mesto.

Devetega marca letos je društvo organiziralo prvi trening kamp v sodelovanju s Spartan Slovenija, ki organizira tudi svetovno znana tekmovanja Spartan Race, kjer se udeleženci lahko preizkusijo na 5-, 10- ali 21-kilometrski preizkušnji. Najpogumnejši lahko vse tri razdalje opravijo že v enem samem vikendu. Tekmovanje, prav tako kot tudi naši treningi, je namenjeno tudi otrokom, ki se lahko preizkusijo na do tri kilometre dolgi progi.

Vadba je potekala v okolici Deskel, zbirno mesto pa je bil prostor tabornikov rodu Odporne želve. Kljub ne najlepšemu vremenu se je treninga udeležilo približno 20 špartancev iz celotne Slovenije, ki je skozi trening premagovalo različne ovire, blato in našo reko Sočo na približno 16 km dolgi progi in se na koncu tudi podružilo ob hrani in pijači po uspešno zaključenem treningu.

Društvo pa po uspešno izpeljanem dogodku že pogleduje naprej, ima nove ideje za nadaljevanje tega leta. Vabi pa vsakogar, da se nam pridruži na vadbah. Več informacij na Instagram profilu @sddekatlon.

Morščanski parket znova (pustni) narobe svet

Primož Božič, foto: Simon Leban

Pustna nedelja v Morskem tudi letos ni minila brez pusta, v maske in obleke se je odelo okoli 20 pustarjev, ki so bolj kot zimo preganjali dež – in so ga tudi pregnali, o čemer se je manjša, a zvesta skupina obiskovalcev lahko prepričala. Sicer pa je Morsko znova obiskal predsednik vlade Golob, tokrat s spremljevalko in izvrstnim predlogom za kanalskega župana.

Pustni sprevod se je kakor običajno začel ob 10.00 v Športnem parku, pustarji pa so najprej ob cesti do igrišča obiskali hiše v novem delu vasi, se zapeljali do ambulante na hišno številko 1 in nato

vrnili na začetek vasi na Peči, od koder so počasi napredovali proti vrhnjim hišam v novem delu vasi.

Sprevod je obetal, v njem so bili poleg premierskega para Golob & Gaber tudi kanalski župan s tajnico, večino pa so vendarle tvorili sodniki, ki so v Morsko prišli iskat svojo pravico in prav lahko bi letošnji pust naslovlili tudi »**Zalezovanje Goloba**«.

Vreme je sicer zjutraj še kazalo na dež, ki so ga napovedovali tudi morščanskim pustarjem, dan pred tem so v Šempetru odpovedali povorko in kazalo je, da bomo morali nekaj podobnega storiti

tudi v Morskem, vendar pa je bilo nato iz ure v uro bolj jasno, da dežja več ne bo, in okoli poldneva so vsi pustarji že sneli polivinilaste pelerine, s katerimi so se branili pred dežnimi kapljami.

Kljub vsemu pa se je dežja ustrašil naš dolgoletni in prostovoljni ozvočevalec dogajanja na vasi **Willy Rogovily**, na mesto katerega je pogumno stopil domačin **Tadej Urdih**, ki je v najkrajšem času pripravil vse potrebno, zavrtel glasbo in pripravil mikrofone – in srečanje, **summit**, dveh vrhunskih politikov se je lahko začelo.

A vendarle ni šlo vse gladko, kanalskega župana je, kljub temu da je vaje tako kamer kot ljubljanskega medijskega pompa, v prsih in morda še kje nekoliko stiskalo, dejal je, *da tako živčen ni bil niti ob najavi kandidature*. Predsednik vlade vsekakor ni kdor koli, sploh pa smo vajeni, da ga večinoma gledamo v bližini kakšnih katastrof, kar človeka kar malo zmrazi.

Negotovost, kako bo z obiskom, pa je zagotovo sprostila Gabrova Tina, ki je na morščanski plac vpadla s tangicami v rokav in ob zvokih **himne vseh striptizet** ter tistih, ki jih radi gledajo – znamenite pesmi Toma Jonesa *Sex Bomb*. Ne daleč za njo, a na varni razdalji, da tangic ne bi po nesreči dobil v oko, je šel premier – vzravnano, pokončno, državniško, kot da se ga vse to ne tiče.

S sabo sta imela štiri ovce kolesarje, revolucionarno gardo, ki je prišla v Morsko, če bi bilo treba braniti *tekovine revolucije*

in sprožiti kak manjši protest. Prišli so zaman.

Namen premierjevega obiska je po pozdravnih formalnostih izrazil kar Golob sam, pohvalil je namreč kanalsko občino, da bo prva popolnoma zelena občina v državi. Prav tako je pohvalil, da za čisto okolje protestirajo v Ljubljani in ne doma, ker jih tam nihče ne vidi.

No, zapletlo se je, ko je župan povedal, da njihova zelena strategija vključuje tudi »občinizacijo« Soških elektrarn, kar je Golob nemudoma zavrnil, saj te prinašajo preveč denarja v državni proračun, da bi se jim kar tako odpovedal.

Tu sta se začela besedni spopad in prepričevanje, zakaj bi morale Soške elektrarne biti občinske in zakaj državne. Vanj se ne bomo podrobno spuščali, samo omenimo, da je pogovor nekako zašel tudi v to, kdo je dober pionir in kdo ne.

Ravno ko sta se dogovorila za podpis pogodbe, pa so na prizorišče prikorakali sodniki, sicer precej okorno, imeli so, kot se za služabnike pravice spodobi, zavezane oči, a so se nazadnje pritipali do svojega cilja – Goloba. Nemočni premier se je sprva še upiral, potem pa je podlegel drhali, ki ga je, zaradi neizpoljenih obljub, zgrabila za jezik in mu ga tako močno povlekla, da se je – utrgal!

Morsko je še enkrat na nepredviden način poseglo v zadeve državne politike in jih po svoje obrnilo, upamo, da na humoren in za občinstvo stotih obiskovalcev zadovoljiv način. Če pa ne, smo se za obisk oddolžili z brezplačnimi krofi, kuhanim vinom in čajem, za prispevek pri pijači pa se najlepše zahvaljujemo prav tako dolgoletnemu podporniku **Špacapanu z Vogrskega**. Glasbeni del je kot že dolga leta prispeval Damjan Sedej s harmoniko, letos se mu je drugič na basu domače izdelave pridružil Robi Dukšič.

Avtorica: Eva Trampuš

Preštej in zapiši, koliko posameznih znanilcev pomladi in živalic opaziš.

